

Programbladet

Uppsala Senioruniversitet Höstterminen 2019

Innehåll

Innehållsförteckning	2
Tisdagsföreläsningar	3
Föreläsningsserier	5
Studiecirklar	12
Övriga arrangemang	27
Resor och studiebesök hösten 2019	28
Anmälningssblankett	31

Uppsala Senioruniversitet

Föreningen Uppsala Senioruniversitet (USU) inledde sin verksamhet hösten 1979. USU är en ren studieorganisation. Föreningen är partipolitiskt och religiöst neutral. Det administrativa arbetet utförs på ideell basis.

Rätt till medlemskap har alla, oavsett studiebakgrund, som fyllt 58 år samt även yngre personer som uppbär pension av något slag. Rätt till medlemskap har även make/maka till eller samboende med den som är medlem i USU. Medlemskap erhåller man när man betalat medlemsavgiften. Föreningen har cirka 4 300 medlemmar.

Anmälan

Mer information om anmälan finns på sidan 30 i det här programbladet.

Sekretariat

Sekretariatet på Bergsbrunnagatan 1 är öppet mån-fred kl. 10.00-12.00. Tel: 018-24 35 01.

E-post: usu@usu.se. Webbplats: www.usu.se.

App: Uppsala Senioruniversitet.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Tisdagsföreläsningar

3

Föreläsningsserier

5

- 1 Andra världskriget
- 2 Undervisning, uppfostran eller underhållning?
Aspekter på litteratur för barn och unga
- 3 Nedslag i konsten
- 4 Samisk nutida konst och kultur
- 5 Det "gyllene" 20-talet. Weimarrepublikens
konst och kultur
- 6 Min musik
- 7 Sångbart eller osångbart?
Operan under 1900-talet
- 8 Hasse & Tage – humoristiska humanister
- 9 Levande jazzhistoria
- 10 Avancerad förståelse av jazzmusik
- 11-12 Filmstudio Fyris
- 13 Arkeologi i Uppland
- 14 Tillståndet i världen hösten 2019
- 15 Tillståndet i världen hösten 2019, filmversion
- 16 Tillståndet i Sverige hösten 2019
- 17 Ett hållbart liv
- 18 Flytta på dig! Kommunikationer, transporter
och transportvägar
- 19 Mat och hälsa
- 20 Epokgörande medicinska framsteg
- 21 Människans språk

Studiecirklar

12

- 22 Tro och vetande genom seklerna
- 23 Fem kyrkor i Uppland med omnejd
- 24 Jungfru Marias liv
- 25 Franciskus från Assisi, hans tid – och vår
- 26-27 Västafrikanska författare
- 28 Maria Wine – liv och dikt
- 29-31 Skrivarstuga
- 32-33 Skriv ditt liv
- 34-35 Akvarellmålning

- 36 Vad är konst? Några svar under historiens
gång
- 37 Musikhistoria i sex kapitel. Musiklyssnarcirkel
- 38 Sjung ut! Körsång med Goldsingers
- 39-40 Rockmusikhistoria. Lyssnarcirkel
- 41 Uppsalas gatunamn genom tiderna
- 42 EU och dess kommande prövningar
- 43 Lettland – okänt nära grannland
- 44 Kina – språk, kultur och samhälle
- 45 Japan – språk, kultur och samhälle
- 46 Allt är gift – det är bara en fråga om dos
- 47 Mineralogi
- 48 Universum i din hand
- 49 Fåglar under hösten

Nivåskala för språkstudier

16

- 50-51 Arabiska
- 52-55 Engelska
- 56-70 Franska
- 71 Grekiska
- 72-84 Italienska
- 85-91 Latin
- 92 Latin och grekiska i naturvetenskaperna
- 93 Nordsamiska
- 94-95 Ryska
- 96-106 Spanska
- 107 Svenska i förändring
- 108 Svenska som andra språk, konversation
- 109-111 Tyska
- 112 Aktuelle deutsche Filme
- 113-116 Tyska

Övriga arrangemang

27

- Svampexkursion i Nåsten
- Torsdagssalong
- Jazzensemble

Resor och studiebesök

28

Anmälan till serier och cirklar

31

Tisdagsföreläsningar

Tisdagsföreläsningarna äger rum dels i Grönwallsalen, Akademiska sjukhuset ingång 70, dels i Missionskyrkans kyrksal, S:t Olofsgatan 40. Föreläsningstiden är kl. 13.15 till cirka 14.30. Kom i god tid för att vara säker på att få plats. Salarna får av brandsäkerhetsskäl inte överbelastas.

Tisdagsföreläsningarna är fritt tillgängliga för de medlemmar som har betalt årsavgiften. Medlemskort uppvisas.

Tisdagsföreläsningarna filmas så att Senioruniversitetets medlemmar kan titta på dem på www.usu.se under två veckor efter varje föreläsningstillfälle.

**3 september 13.15–14.30 Missionskyrkan
Riccardo Bommarco**

*Jordens fortplantning i våra händer –
hot och möjligheter för pollinerande insekter*

Gästvärd Eva Willén

**17 september 13.15–14.30 Grönwallsalen
Michael Tjernström**

*Hur och varför ändras klimatet?
En vetenskaplig exposé i ett samhälleligt minfält.*

Gästvärd Bo Höistad

**1 oktober 13.15–14.30 Missionskyrkan
Annika Berg**

*Sjukligt kränkta och obojligt störda: om kverulans
och psykopati i 1930- och 40-talens Sverige.*

Gästvärd Jan Fagius

**15 oktober 13.15–14.30 Missionskyrkan
Arne Jarrik**

*Vad kan göras åt kunskapsmotståndet –
mitt, ert eller andras?*

Gästvärd Maths Isacson

**29 oktober 13.15–14.30 Missionskyrkan
Susanne Ek Rundblom**

*Hur planeras ett sjukhusbygge? Reflektioner mot
bakgrund av Akademiska sjukhusets stora utbyggnad.*

Gästvärd Jan Fagius

**12 november utgår på grund av Senioruniversitetets
40-årsjubileum**

**26 november 13.15–14.30 Missionskyrkan
Lena Kåreland**

*Barn- och ungdomslitteraturens nobelpris.
Om ALMA – Astrid Lindgrens Memorial Award.*

Gästvärd Ingrid Åberg

**10 december 13.15–14.30 Missionskyrkan
Göran Cars**

Kiruna – att flytta en stad.

Gästvärd Gunnel Forsberg

Omslagsbilden anknyter till tisdagsföreläsningar och föreläsningsserier: att flytta en stad, barnlitteratur, operation av grå och grön starr, lokala färdmedel, Hasse&Tage, tillståndet i Sverige, arkeologi i Uppland, mat och hälsa, samisk kultur. Kollage: Maria Wold-Troell

Tisdagsföreläsare hösten 2019

Riccardo Bommarco är professor i lantbruksentomologi vid Sveriges lantbruksuniversitet. Han deltar i utvecklingen av hållbara odlingsystem i jordbruket. Han forskar på insekters och växters ekologi med fokus på ekosystemtjänster som påverkar våra skördar, till exempel biologisk kontroll av skadegörare och pollinering av våra blommande grödor. Han har bland annat deltagit i skrivandet av en omfattande global rapport om pollinatörer och pollinering: *The assessment report on pollinators, pollination and food production*, IPBES 2016. Detta var den första rapporten från IPBES, en kunskapsplattform för biologisk mångfald och ekosystemtjänster som upprättades av världens regeringar år 2012.

Michael Tjernström började som prognosmeteorolog vid svenska flygvapnet, men lämnade officersbanan och disputerade 1988 i meteorologi, vid Uppsala universitet. Han blev professor i Uppsala 2000 men är sedan 2001 professor i gränsskiktsmeteorologi vid Stockholms universitet. Hans forskningsområde är inriktat mot fenomen i atmosfären närmast jordytan som turbulens, energiutbyte och betydelsen av moln. Ett specialintresse är klimatprocesser i Arktis där uppvärmningen är den snabbaste på jorden, 2-4 gånger snabbare än jordens medeltemperatur. Han har bland annat deltagit i flera forskningsexpeditioner på den svenska forskningsisbrytaren Oden. Tjernström kommer att tala om hur vi kan förstå förändringar i klimatet och om förväntade framtidsscenarier, men också beröra olika samhälls-aspekter som påverkas av den globala uppvärmningen. Tonvikten blir på själva klimatet och hur klimatproblemet skall förstås från ett i huvudsak naturvetenskapligt perspektiv.

Annika Berg är docent i idéhistoria, tidigare verksam i Uppsala, nu vid institutionen för kultur och estetik, Stockholms universitet. Hennes forskningsinriktning är medicinhistoria sedd ur social, kulturell och politisk synvinkel. Nyligen utkom hennes bok *De samhällsbesvärliga - förhandlingar om psykopati och kverulans i 1930- och 40-talens Sverige*. Som framgår av föreläsningrubriken kommer hon att belysa dessa kontroversiella begrepp under en avgränsad tidsperiod men också reflektera över dem ur mera tidlösa aspekter. Kan vissa personlighetsdrag medföra ett samhällsproblem?

Arne Jarrick är professor i historia vid arkeologiska institutionen, Stockholms universitet, och där verksam vid Centrum för evolutionär kulturforskning. Han har tidigare forskat om mänskliga attityder och vanor, såsom religiösa väckelser, brottslighet, självmord, kärlek och sexualitet. Numera undersöker han långsiktiga, globala förändringar av samhället, senast genom boken *The Dynamics of Law-Making: A World History* (med Maria Wallenberg Bondesson). Han har även ägnat sig åt kunskapsutvecklingens möjligheter och begränsningar, senast med boken *Det finns inga häxor*. Det är också temat för höstens föreläsning: å ena sidan människoartens unika och framgångsrika strävan efter kunskap; å andra sidan vår benägenhet att göra motstånd mot ovälkommen kunskap.

Susanne Ek Rundblom är statsvetare från Uppsala universitet som de senaste tio åren arbetat med sjukhusbyggnationer ur olika perspektiv. Hon är idag enhetschef och programledare för FAS* programkontor vilket driver Akademiska sjukhusets större om- och nybyggnationsprojekt som det nya "ingång 100/101" samt renovering av "ingång 70". Föreläsningen kommer att belysa komplexiteten i planering av vårdlokaler i en tid då den medicinska utvecklingen är snabb samtidigt som större byggprojekt tar lång tid. Vilka utmaningar innebär detta för Akademiska och vilka erfarenheter och lärdomar har vi dragit hitintills?

* Framtidens Akademiska

Lena Kåreland är litteraturvetare och professor em. i svenska med inriktning mot didaktik och litteraturvetenskaplig ämnesteor. Hennes främsta forskningsområde är barn- och ungdomslitteratur, där hennes studier främst har varit litteratursociologiskt och feministiskt inriktade. Bland annat har hon skrivit om Lennart Hellsings författarskap, *En sång för att leva bättre* (2002) och Tove Janssons bilderböcker, *Livsvandring i tre akter* (tillsammans med Barbro Werkmäster, 1994). Hon har vidare studerat modernismen i barnlitteraturen, samspelet mellan barn- och vuxenlitteraturen och kvinnliga författare, verksamma vid sekelskiftet 1900. Fransk litteratur och kultur är ett annat område som Kåreland ägnar sig åt och här kan nämnas biografien över George Sand, *Älska det är allt* (2014). Hon är med i juryn för Litteraturpriset till Astrid Lindgrens minne (ALMA-priset), instiftat 2002 av svenska regeringen och i redaktionsgruppen för en kommande svensk barnlitteraturhistoria.

Göran Cars är professor i samhällsbyggnad vid KTH och ansvarig för planeringen för flytten av Kiruna. Han har en lång erfarenhet av samhällsplaneringsfrågor såväl som forskare och lärare som i samverkan med kommuner och byggföretag. Hans professionella intresse är riktat mot stadsutveckling och samspelet mellan stadsplanering och stadsliv. Detta intresse inkluderar frågor om förhandlingar som metod för beslutsfattande och förutsättningar att utveckla värdeskapande processer. Han är medlem av Ingenjörsvetenskapsakademien och Nätverket för värdeskapande stadsbyggande. Föredraget tar utgångspunkt i frågan om hur man gör när man ska flytta en stad, något som aldrig skett på detta sätt tidigare. Till problembilden hör också att det är bråttom och att det finns starkt uttalade önskemål om att bygga en stad som blir en förebild i enlighet med vår tids förutsättningar och värderingar.

Föreläsningsserier

Hur anmäler man sig? Se sidan 30 i programmet.
Hörslina finns i samtliga föreläsningssalar utom Musicum.

Nr 1. Andra världskriget

Den 1 september för 80 år sedan anföll Tyskland Polen. Därmed inleddes andra världskriget, som egentligen kan ses som slutfasen i 1900-talets grymma 30-åriga krig 1914–1945. Andra världskrigets omfattning och brutalitet, ofattbara förödelse och folkmord ställer många frågor som belyses i denna serie. Sverige drogs aldrig in i krigshandlingarna, men beredskapstiden kom ändå att prägla människors liv och påverka framväxten av ett nytt och annorlunda efterkrigssverige.

Serieansvariga: **Rune Hedman**, fil.lic. i historia, tfn 070-630 16 58, och **Ingrid Åberg**, docent i historia, tfn 070-302 39 27.

Program

24 sept. Klas-Göran Karlsson, professor i historia, Lunds universitet. *"Andra världskriget – första världskrigets sista slag"*.

8 okt. Elisabeth Åsbrink, författare. *Dåtiden är en del av vårt nu. Förövare och offer i förintelsens tid.*

22 okt. Klas-Göran Karlsson, *Andra världskrigets östfront – det blodigaste av alla krig.*

5 nov. Yvonne Hirdman, professor em. i genushistoria, Stockholms universitet. *Sverige – beredskapslandet.*

19 nov. Kristian Gerner, professor em. i historia, Lunds universitet. *Den nya världen linjeras. Jaltakonferensen och dess tre huvudaktörer, Churchill, Stalin, Roosevelt.*

3 dec. Inger Österdahl, professor i folkrätt, Uppsala universitet. *Att skapa rättvisa. Folkrättens principer och möjligheter från Nürnbergprocessen till vår tid.*

Tid: Tisdagar udda veckor 24/9–3/12
kl. 13.15–14.45. 12 timmar.

Lokal: Universitetshuset, Sal X (dock Missionskyrkan, Kyrksalen 19/11).

Avgift: 350 kr.

Nr 2. Undervisning, uppfostran eller underhållning? Aspekter på litteratur för barn och ungdom

Litteratur som riktar sig till barn och ungdomar har en lång historia. Syftet med att ge ut böcker för unga läsare har också varierat under tidernas lopp alltifrån önskan att ge kunskap och informera om världen till att ge förströelse och verklighetsflykt. Än har man velat skydda barnen från problem och svårigheter, än har man velat öppna deras ögon och skapa politisk medvetenhet. I denna serie, som inleds med en presentation av barn- och ungdomslitteraturens historia och utveckling, görs nedslag i olika genrer och författarskap. Det är främst den svenska barnboken som står i centrum men även översatt litteratur tas upp.

Serieansvariga: **Eva Heggstad**, professor em. i litteraturvetenskap, tfn 018-24 30 12, och **Lena Kåreland**, professor em. i litteraturvetenskap, tfn 018-50 72 11.

Program

3 okt. Lena Kåreland. *Från barnkammaridyll till våld och dystopier. Om barnlitteraturens framväxt och utveckling.*

17 okt. Magnus Öhrn, docent i litteraturvetenskap, Stockholms universitet. *En lagom vild yngling – den svenska pojkboken.*

31 okt. Katarina Kieri, författare. *Måste man veta vem man skriver för?*

14 nov. Eva Heggstad. *Flickbokshjältinnan – samhällsbevarare eller samhällsreformator?*

28 nov. Mia Österlund, docent i litteraturvetenskap, Åbo Akademi. *"Än leker ett barn i höstens gråa rök." Nedslag i modern barn- och ungdomslitteratur.*

12 dec. Boel Westin, professor em. i litteraturvetenskap, Stockholms universitet. *Tove Jansson: dalens, havets och tystnadens berättelser.*

Tid: Torsdagar jämna veckor 3/10–12/12
kl. 13.15–14.45. 12 timmar.

Lokal: Universitetshuset, Sal X.

Avgift: 350 kr.

Nr 3. Nedslag i konsten

I denna serie presenteras olika typer av konstnärer och konstnärsroller. Syftet med serien är att ge en djupgående analys av konstnärerna och deras verk.

Serieansvarig: **Carola Hermelin**, fil.dr i litteraturvetenskap, f.d. bitr. chef vid Nobelbiblioteket, tfn 018-51 50 55.

Program

20 sept. Carina Jacobsson, docent, universitetslektor i konstvetenskap, Uppsala universitet. *Michelangelo och den samtida människan.*

4 okt. Thomas Hård af Segerstad, senioruniversitetslektor i konstvetenskap, Uppsala universitet. *Watteau och den moderna människan.*

18 okt. Helén Hallgren Archer, intendent vid Nationalmuseum. *Kandinsky och det andliga i konsten.*

1 nov. Niclas Franzén, universitetsadjunkt i konstvetenskap, Linköpings universitet. *Ivan Aguéli – konstnär, anarkist och mystiker.*

15 nov. Andrea Kollnitz, docent i konstvetenskap, Stockholms universitet. *Modernism och mode. Svenska konstnärers självscensättning under tidigt 1900-tal. Isaac Grünewald, Sigrid Hjertén, Siri Derkert.*

29 nov. Helena Harnesk, f.d. landsantikvarie vid Upplandsmuseet, författare. *Gusten Widerbäck och en guldålder för konsten i Uppsala.*

Tid: Fredagar jämna veckor 20/9–29/11
kl. 13.15–14.45. 12 timmar.

Lokal: Pingstkyrkan, St Persgatan 9.

Avgift: 350 kr.

Nr 4. Samisk nutida konst och kultur

Samerna är Sveriges enda ursprungsfolk. Samiska utövare av konst och kultur har uppmärksammats alltmera på scener och i utställningar världen runt. Medverkande föreläsare i serien är tongivande representanter och språkrör för nutida samisk kultur inom bildkonst, text och musik.

Serieansvariga: **Désirée Koslin**, professor i Fashion and Textile Studies, New York University, tfn 070-358 37 60, och **Ingrid Åberg**, docent i historia, tfn 070-302 39 27.

Program

16 sept. Désirée Koslin. *Duodji: hantverk, tradition och gemenskap.*

30 sept. Britta Marakatt-Labba, textilkonstnär. *Broderade berättelser om samers liv och villkor.*

14 okt. Jan-Erik Lundström, curator, konstvetare, historiker. *Konsten i Sápmi 1: Det vidsträckta kulturlandskapet.*

28 okt. Jan-Erik Lundström. *Konsten i Sápmi 2: Identitet och motstånd.*

25 nov. Ylva Gustafsson, samisk artist. *Jojkens betydelse i historia och nutid.*

9 dec. Tomas Colbengtsson, glaskonstnär. *Gaajhke modern tjeahpoe aalkoealmetsh kultuvre váaroemistie. Modernismen baseras på urfolkskonst.*

Tid: Måndagar jämna veckor 16/9-9/12 (ej 11/11)
kl. 13.15-14.45. 12 timmar.

Lokal: Universitetshuset, Sal X.

Avgift: 350 kr.

Nr 5. Det "gyllene" 20-talet. Weimarepublikens konst och kultur

Perioden 1918 till 1933 i Tyskland karakteriseras av ekonomisk uppgång och fall, social kris, politisk oro och häftiga ideologiska motsättningar men också av en dynamisk och nydanande utveckling inom naturvetenskap, humaniora och kulturen i stort. Det var "en glanstid på vulkanens rand" (Peter Gay). På konstområdet innebar Weimartiden inte bara en absolut höjdpunkt i den tyska kulturen utan också i den europeiska modernismen, inte minst inom arkitektur, bildkonst, film och teater. Föreläsningarna uppmärksammar även det rika litterära och musikaliska skapandet samt filosofiska och socialvetenskapliga skolbildningar.

Serieansvariga: **Kerstin Thelander**, docent i nordiska språk, Uppsala universitet, tfn 070-328 19 12, och **Lars-Olof Åhlberg**, professor em. i estetik, Uppsala universitet, tfn 070-425 95 00.

Program

16 sept. Lars-Olof Åhlberg. *Bildkonst: expressionism (Kirchner, Nolde), dadaism (Schwitters), "Neue Sachlichkeit" (Kollwitz, Dix, Grosz, Beckmann).*

30 sept. Lars-Olof Åhlberg. *Bauhausskolan: att bygga modernismen (Gropius, van der Rohe).*

14 okt. Lars-Olof Åhlberg. *Litterära nedslag: bröderna Heinrich och Thomas Mann, Alfred Döblin, Berthold Brecht.*

28 okt. Ulrika Tornberg, docent i pedagogik med språkdidaktisk inriktning. *Ungdom och förfall: teman i Weimarepublikens filmer.*

11 nov. Mattias Lundberg, professor i Musikvetenskap, Uppsala universitet. *Weimartidens musik.*

25 nov. Lars-Olof Åhlberg. *Filosofi, humaniora och samhällsvetenskap.*

Tid: Måndagar jämna veckor 16/9-25/11
kl. 15.15-16.45. 12 timmar

Lokal: Slottsbiografen, Nedre Slottsgatan 6B.

Avgift: 350 kr.

En resa till Berlin planeras. Resan är öppen för USU:s samtliga medlemmar, men företräde ges för deltagare i serien.

Nr 6. Min musik

Kulturpersonligheter och musiker berättar om och spelar musik som betytt mycket för dem.

Serieansvariga: **Gunnar Birgegård**, professor em. i medicin, tfn 018-46 02 70, 070-215 09 89, och **Gunnel Fagius**, musikvetare, musikdirektör, tfn 070-214 13 70.

Program

23 sept. Suzanne Färnert, guldsmedsmästare, smyckekonstnär med utställningar i hela världen. Representerad på Nationalmuseum.

7 okt. Lars Sund, finlandssvensk författare, sedan mer än 40 år bosatt i Uppsala. Hans romaner utspelas mestadels i Finland. Utkom i fjol med romanen *Där musiken började*, som är nominerad till Nordiska rådets litteraturpris.

21 okt. Radovan Hudecek, pianist utbildad vid Janacek-konservatoriet i Ostrava, Tjeckien, samt vid Musikakademien i Brno, studiomusiker Radio Ostrava, pianopedagog vid Kulturskolan, har undervisat på Musikvetenskapliga institutionen i Uppsala. Belönad med Uppsala Kulturstipendium.

4 nov. Kia Hedell, musikvetare och bibliotekarie vid Uppsala universitetsbibliotek. Hon har forskat om musiklivet vid Vasahoven under 1500-talet och körsång i Sverige under 1900-talet, arbetar nu med handskrifts- och musiksamlingarna i Carolina Rediviva och sjunger i renäsanskvartetten KALK.

18 nov. Katrina Loelv, konstnär som har haft musiken som en viktig del av sitt liv. Hon ser musiken som ett komplement till bildens språk. Senaste utställning "Jordberättelser" är ett inlägg i klimatdebatten.

2 dec. Gunnar Eriksson, körledare för Göteborgs kammarkör och Rilkeensemblen. Professor emeritus i kördirigering vid Högskolan för Scen och Musik vid Göteborgs universitet. Poesin i körmusiken och att vara musikanter är navet i Gunnar Erikssons verksamhet.

Tid: Måndagar udda veckor 23/9-2/12
kl. 10.30-12.00. 12 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Kyrksalen.

Avgift: 350 kr.

Nr 7. Sångbart eller osångbart? Operan under 1900-talet

Förra seklet var ur operaperspektiv mycket händelserikt. Den musikaliska utvecklingen medförde en ny uppfattning om hur sång kan låta, om vad som är sångbart eller ej. Den största förändringen innebar tolvtonsmusiken, som utvecklades av den "Nya Wienskolan" med Arnold Schönberg som portalfigur. På operans område var det Alban Berg som med sina båda operor *Wozzek* och *Lulu* skapade två nydanande mästerverk. Mycket av det senromantiska musikaliska idiomet levde dock vidare vilket gör att mycket musik, t.ex. av Richard Strauss, är mera lättlyssnad än Alban Bergs. Hitler och tredje riket införde begreppet "Entartete Kunst", som rensade ut mycket av den nya konsten och litteraturen, vilket drabbade främst judiska kulturutövare, t.ex. kompositören Franz Schreker. I England var Benjamin Britten en av de stora förnyarna av operan. I Sverige hade Karl-Birger Blomdahl stor framgång med sin opera *Aniara*. I Finland formligen exploderade operaskapandet under senare delen av 1900-talet. Serien avser att ge en fördjupad förståelse av ett antal moderna operahistoriska milstolpar.

Serieansvarig: Axel Brattberg, neurolog, tfn 070-423 27 31.

Program

10 sept. Joakim Tillman, docent i musikvetenskap, Stockholms universitet. *Om den nya musiken och den gamla. Franz Schreker "Der ferne Klang" (1912), "Die Gezeichneten" (1918), "Der Schatzgräber" (1920).*

24 sept. Axel Englund, Wallenberg Academy Fellow, docent i litteraturvetenskap, Stockholms universitet. *Struktur och sinnlighet. Alban Bergs operor. "Lulu" (1937/1979); även "Wozzek" (1925).*

8 okt. Wilhelm Carlsson, regissör, professor i musikdramatisk gestaltning, Operahögskolan. *Richard Strauss, "Capriccio" (1942); också "Ariadne auf Naxos" (1916).*

5 nov. Stefan Johansson, dramaturg, regissör, kulturkritiker. *Karl-Birger Blomdahl "Aniara" (1959).*

19 nov. Sofia Nyblom, musik- och operakritiker i SvD, radioproducent och programledare. *Benjamin Britten "Peter Grimes" (1945), "En midsommarnattsdröm" (1960).*

3 dec. Per-Erik Öhrn, regissör, operasångare, skådespelare. *Det finska operaundret. Aulis Sallinen "Det röda strecket" (1978).*

Tid: Tisdagar udda veckor 10/9-3/12 (ej 22/10)
kl. 15.15-16.45. 12 timmar.

Lokal: Slottsbiografen, Nedre Slottsgatan 6B.

Avgift: 350 kr.

Nr 8. Hasse & Tage – humoristiska humanister

Det nästan 30-åriga samarbetet mellan Hans Alfredson och Tage Danielsson utgör en epok i svensk nöjeshistoria. Genom revyer, visor, böcker och filmer speglade och kommenterade de tidens stora samhällsförändringar på ett spexartat och skarpt satiriskt sätt men alltid med en grundläggande tro på humanism och godhet. Många av

deras citat har blivit bevingade. Många musiknummer och sketcher med artister som Monica Zetterlund, Martin Ljung, Gunnar Svensson, Gösta Ekman, Lena Nyman, Sonya Hedenbratt, Toots Thielemans och Birgitta Andersson är idag klassiker. Serien är rikligt illustrerad med musik-, text- och bildexempel.

Serieansvariga: Ingrid Åberg, docent i historia, tfn 070-302 39 27, och **Johanna Broman Åkesson**, fil.dr i musikvetenskap, Stockholms universitet, tfn 076-211 49 97. Föreläsare vid samtliga tillfällen är **Johanna Broman Åkesson**.

Program

23 sept. Lär oss ikväll

1955-62 t.ex. spex, radiotjänst, Knäppupp, Gröna hund.

7 okt. Kärlek har ändrat karaktär

1963-65 t.ex. Hålligång, Gula hund, Att angöra en brygga.

21 okt. Längtans blomma är störst på håll

1966-69 t.ex. Å vilken härlig fred, Lådan, Spader Madame!

4 nov. Men tiden går

1970-74 t.ex. 88-öresrevyn, Äppelkriget, Glaset i örat.

18 nov. Var blev ni av ljuva drömmar?

1975-78 t.ex. Släpp fångarna loss, det är vår!, Svea Hund, Picassos äventyr.

2 dec. Vi håller om varandra

1979-1985 t.ex. Under dubbelgöken, Fröken Fleggmans mustasch, Den enfaldige mördaren.

Tid: Måndagar udda veckor 23/9-2/12
kl. 15.15-16.45. 12 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Kyrksalen.

Avgift: 350 kr.

Nr 9. Levande jazzhistoria

Med musikern och estradören Ulf Johansson Werre som ciceron levandegörs i denna serie personligheter från jazzens historia. Många anekdoter, självupplevda, återberättade eller historiska, lyfts fram. Vid varje tillfälle diskuterar vi olika musiker och lyssnar till deras bidrag till jazzhistorien. Vi får bl.a. stifta bekantskap med Jelly Roll Morton, verksam i det tidiga 1900-talets New Orleans, med Count Basie i Kansas City, med Bix Beiderbecke och Billie Holiday. Dessutom berättar Ulf om egna upplevelser med Guggé Hedrenius, Ove Lind, Dompan, Harry "Sweets" Edison, Butch Miles, Alice Babs m.fl. Vid två tillfällen presenterar Ulf en gäst – ett spontant möte där häpnadsväckande saker kan hända...

Serieansvariga: Sten Åke Bylund, f.d. fastighetsdirektör, tfn 070-648 67 85, och **Ulf Johansson Werre**, med.dr h.c., musiker, storbandsledare, universitetslärare, Uppsala universitet, tfn 018-30 28 09. Föreläsare vid samtliga tillfällen är **Ulf Johansson Werre**.

Tid: Torsdagar jämna veckor 3/10-28/11 samt udda vecka 5/12 kl. 10.15-11.45. 12 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Kyrksalen.

Avgift: 350 kr.

Nr 10. Avancerad förståelse av jazzmusik

Vad är "bonnstick"?

Vad är djävulens intervall?

Vad är ett dim-ackord?

Hur har klassisk musik påverkat jazzen och jazzen klassisk musik?

Vad är kvintcirkeln?

Hur arrangeras för blåsarna i en jazzorkester?

Vad gör att det svänger?

Svar på dessa och andra frågor ges i denna serie om musikkens uppbyggnad som är till för er som är nyfikna på hur jazzmusiker arbetar och som vill träna era sinnen för att förstå och uppfatta mer av musikens sköna värld. Under ledning av Ulf Johansson Werre får vi en introduktion till hur harmonier, form, melodi och rytmik samverkar till en musikalisk enhet. Vi lär oss hur orkesterns olika delar samarbetar under olika epoker och får också en inblick i grundläggande musikteori. De olika momenten illustreras vid pianot och med andra instrument. Kompositioner och improvisationer från olika musikgenrer analyseras. Fristående fortsättning från förra terminen.

Serieansvariga: **Lasse Sunnås**, fil.mag., tfn 070-835 06 98, och **Ulf Johansson Werre**, med.dr h.c., musiker, storbandsledare, universitetslärare, Uppsala universitet, tfn 018-30 28 09. Föreläsare vid samtliga tillfällen är **Ulf Johansson Werre**.

Tid: Torsdagar udda veckor 26/9-5/12 kl. 10.15-11.45 (dock kl. 13.15-14.45 den 5/12). 12 timmar.

Lokal: Musicum, Kyrkogårdsgatan 4.

Avgift: 350 kr.

Nr 11. Filmstudio Fyris, Grupp 1

I samarbete med Fyrisbiografen fortsätter vi med satsning på kvalitetsfilm. Varje film föregås av en kort presentation. Parallellserie med samma innehåll som Nr 12.

Serieansvariga: **Karin Almladh**, fil.dr i semitiska språk, tfn 018-24 27 93, och **Klas Österberg**, fil.mag., tfn 018-12 95 92.

Program

10 sept. Paraplyerna i Cherbourg. 1964 slog Catherine Deneuve igenom i den här fransk-tyska musicalfilmen i regi av Jacques Demy. Nog är det mycket hennes film, men också Michel Legrands som står för musiken. Filmen belönades med Guldpalmen i Cannes. (87 minuter.)

24 sept. A Royal Affair. I denna danska film från 2012 beskrivs ett klassiskt passionsdrama som bygger på verkliga händelser. Den engelska prinsessan Caroline blir vid endast 15 års ålder bortgift med den schizofrene kung Christian VII av Danmark. En vändning inträffar när kungens personlige psykiater, Johann Friedrich Struensee, anländer till hovet, en vändning till både passion och grym tragedi. (137 minuter.)

8 okt. Jag är Ingrid. Denna dokumentärfilm om Ingrid Bergman, av Stig Björkman, lanserades 2015 i samband med hundraårsdagen av Bergmans födelse. Filmen utgår

från Ingrid Bergmans och hennes familjs egna småfilmer. Den bygger också på intervjuer med hennes barn och på hennes egna dagboksanteckningar. (114 minuter.)

5 nov. Far from Heaven. Året är 1957. I denna amerikanska film från 2002 beskrivs familjen Whitakers dagliga liv karaktäriserat av noggrant hållen familjeetikett och sociala tillställningar. Men under den perfekta ytan döljer sig ett frostigt förhållande som är på väg att kollapsa och spränga gränser i familjens begränsade värld. (107 minuter.)

19 nov. Mannen på taket. 1976 kom Bo Widerbergs hyllade filmatisering av paret Sjöwall Wahlöös roman *Den vedervärdige mannen från Säffle*, i sin tur en del i deras romanserie *Roman om ett brott*. Alla tio romanerna har filmats. Men kommissarie Beck och andra gestalter har levt vidare i nya filmer med fria nytolkningar. (110 minuter.)

3 dec. Il Postino. En italiensk-fransk-belgisk film från 1994 om postiljonen Mario, en försynt fyrtioårig man som är förälskad i byns vackraste kvinna, servitrisen Beatrice. Men han är alldeles för blyg för att berätta det för henne. När den store poeten Pablo Neruda, som befinner sig i exil i Italien i början av 50-talet, flyttar till den vackra ön anställs Mario som hans personliga postiljon. Och vem vet, kanske kan Neruda hjälpa Mario att hitta de rätta orden för att fånga Beatrices intresse - och hjärta. (114 minuter.)

Tid: Tisdagar udda veckor 10/9-3/12 (ej 22/10) kl. 10.00-ca 12.30.

Lokal: Fyrisbiografen, S:t Olofsgatan 10.

Avgift: 350 kr.

Nr 12. Filmstudio Fyris, Grupp 2

Parallellserie med samma innehåll som Nr 11.

Serieansvariga: **Karin Almladh**, fil.dr i semitiska språk, tfn 018-24 27 93, och **Klas Österberg**, fil.mag., tfn 018-12 95 92.

Program

13 sept. Paraplyerna i Cherbourg

27 sept. A Royal Affair

11 okt. Jag är Ingrid

8 nov. Far from Heaven

22 nov. Mannen på taket

6 dec. Il Postino

Tid: Fredagar udda veckor 13/9-6/12 (ej 25/10) kl. 13.00-ca 15.30.

Lokal: Fyrisbiografen, S:t Olofsgatan 10.

Avgift: 350 kr.

Nr 13. Arkeologi i Uppland

Under de senaste decennierna har en rad stora arkeologiska undersökningar genomförts i Uppland, bl.a. inför utbyggnad av infrastrukturen. Kunskapen om människor och dagligt liv under förhistorisk tid har genom dessa undersökningar breddats och fördjupats högst påtagligt. Till detta har också en rad naturvetenskapliga analysmetoder bidragit. I den här föreläsningsserien presenteras i första hand några större undersökningar i Uppland, vilka spänner över tiden från yngre stenålder fram till medeltiden.

Serieansvariga: **Yvonne Brandt Andersson**, professor em. i oorganisk kemi, tfn 070-659 81 47, och **Bent Syse**, landsantikvarie, tfn 070-522 85 16.

Program

16 sept. Roger Edenmo, länsantikvarie i Uppsala. *Nedslag i uppländsk arkeologi.*

30 sept. Jonas Wikborg, arkeolog och projektledare. *Tusen år i Kyrsta. Människor och liv på en uppländsk boplat.*

14 okt. Jonas Wikborg. *Gamla Uppsala – Centralplatsen, Ostkustbanan och Stolpraderna.*

28 okt. Joakim Kjellberg, arkeolog och projektledare. *Enköping – Sveriges närmaste stad redan på medeltiden?*

11 nov. Andreas Hennius, arkeolog och projektledare. *Utmarkernas arkeologi – tjära, jakt och långväga handel.*

25 nov. Anna Ölund, arkeolog, avdelningschef Upp-landsmuseet. *Arkeologi i uppländska kyrkomiljöer.*

Tid: Måndagar jämna veckor 16/9–25/11
kl. 10.15–11.45. 12 timmar.

Lokal: Slottsbiografen, Nedre Slottsgatan 6B.

Avgift: 350 kr.

Nr 14. Tillståndet i världen hösten 2019

Det är en rimlig gissning att världen är sig lik hösten 2019. Det betyder att vi kommer att uppleva kriser och konflikter men också förändringar till det bättre. Utvecklingen på Afrikas horn är en ljuspunkt liksom att slaktandet i Syrien möjligen upphör. Det finns också osäkerheter: kan EU hålla ihop, vilken väg tar Brasilien och vilka avsikter har Kina? Och vem eller vilka kandidater kommer att utmana president Trump i nästa års presidentval? Om allt detta handlar denna serie.

Serieansvarig: **Lars Nilsson**, f.d. chefredaktör för UNT, tfn 070-662 18 67, lars.nilsson470@gmail.com.

Serien filmas. Filmerna kan då under två veckor ses av deltagare i serien på www.usu.se. Se även serie 15.

Program

23 sept. Thomas Persson, lektor vid Statsvetenskapliga institutionen, Uppsala universitet. *EU, Brexit och det nya Europaparlamentet.*

7 okt. Börje Ljunggren, författare och som ambassadör bland annat verksam i Kina och Vietnam. *Stormakten Kina utmanar världen.*

21 okt. Per Örneus, ambassadör och regeringens särskilda sändebud för fredsprocessen i Mellersta östern. *Syriens osäkra framtid.*

4 nov. Margareta Winberg, tidigare bland annat minister och ambassadör i Brasilien. *Jair Bolsonaro – Sydamerikas Donald Trump?*

18 nov. Bo Göransson, tidigare chef för Sida och som ambassadör verksam i östra Afrika. *En ljusnande framtid på Afrikas horn?*

2 dec. Dag Blanck, professor i nordamerikastudier, Uppsala universitet. *President Trump och hans utmanare.*

Tid: Måndagar udda veckor 23/9–2/12
kl. 13.15–14.45. 12 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Kyrksalen.

Avgift: 350 kr.

Nr 15. Tillståndet i världen hösten 2019, filmversion

Under hösten kommer serie 14 att filmas och finnas tillgänglig på USU:s webbplats under två veckor efter respektive föreläsning. Man kan följa föreläsningarna enbart som filmversion och betalar då lägre avgift. Vid detta alternativ deltar man alltså inte på plats och erhåller inga biljetter.

Program enligt serie 14. Anmälan som till övriga serier. Vi kan tyvärr inte garantera att samtliga filmer blir perfekta.

Avgift: 200 kr.

Nr 16. Tillståndet i Sverige hösten 2019

Efter fjolårets val har det svenska politiska landskapet delvis fått ett nytt utseende. Den här serien vill belysa några av de samhällsfrågor som hamnat högt på dagordningen. Hur manövrerar då de politiska partierna i den nya miljön och hur är samtalstonen i ett hårdnande debattklimat? En sammanfattande undran kan uttryckas med en känd tv-fråga: Vart är vi på väg?

Serieansvarig: **Lars Nilsson**, f.d. chefredaktör för UNT, tfn 070-662 18 67, lars.nilsson470@gmail.com.

Program

26 sept. Michael Allvin, universitetslektor, Sociologiska institutionen, Uppsala universitet. *Slutet på arbetssamhället.*

10 okt. Thomas Norrby, lärare och statskonsulent vid Institutionen för stad och land, SLU. *Vem behöver staden? Om motsättningar och beroenden mellan stad och land.*

24 okt. Susanne Urban, universitetslektor, Institutet för bostads- och urbanforskning, Uppsala universitet. *Vem tjänar på skolvalet? Effekter på skolegregationen och elevernas framtid.*

7 nov. Agneta Stark, företagsekonom, författare och samhällsdebattör. *Hur jämför är Sverige?*

21 nov. Tommy Möller, professor i statsvetenskap, Stockholms universitet. *De politiska partiernas nya roll.*

5 dec. Jon Viklund, universitetslektor, Litteraturvetenskapliga institutionen, Uppsala universitet. *Det politiska språket – i välmåga eller kris?*

Tid: Torsdagar udda veckor 26/9–5/12
kl. 13.15–14.45. 12 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Kyrksalen.

Avgift: 350 kr.

Nr 17. Ett hållbart liv

Under 2018 har vi matats med nyheter om torka, bränder, orkaner, översvämningar och krympande glaciärer. Ett annat exempel är utrotningshotade arter i flora och fauna. Insikten om att växthuseffekten är det största hotet för mänskligheten blir alltmer uppenbar. Forskning och

utveckling har skapat en bred kunskap om vad som måste åstadkommas. Nu gäller det att i handling och i vårt beteende tillämpa all denna kunskap. Denna serie försöker visa dels hur den enskilda individen successivt kan växla in på de rätta spåren för ett hållbart liv, dels hur vi tillsammans med andra, som medborgare och konsument, kan medverka till att samhället blir hållbart.

Serieansvariga: Per Abenius, civilingenjör kemi, tfn 070-271 27 06, och Hedvig Ekerwald, professor em. i sociologi, Uppsala universitet, tfn 070-948 60 95.

Program

18 sept. Stefan Edman, fil.mag. i kemi och biologi, författare. *Bilen, biffen, bostaden: Hur långt har vi kommit på väg till ett fossilfritt samhälle?*

2 okt. Jacqueline Oker-Blom, civilekonom, hållbar samhällsutveckling/Stockholm Resilience Centre IVA-projekt "Resurseffektivitet och cirkulär ekonomi". *Bilen – mobilitet i luften, till sjöss och på land.*

16 okt. Elin Röös, civilingenjör teknisk fysik, SLU. *Biffen – vad ska vi äta och hur ska maten hamna på vår tallrik i ett hållbart samhälle?*

30 okt. Per Abenius. *Bostaden – när vi bygger, när vi bor och när vi river.*

13 nov. Mikael Malmaeus, nationalekonom och miljöforskare, IVL, Svenska miljöinstitutet. *Börsen – ekonomi för antropocen.*

27 nov. Hedvig Ekerwald. *Beteendet – hur kan man förändra sitt beteende? Socialpsykologisk forskning och historiska exempel.*

Tid: Onsdagar jämna veckor 18/9–27/11 kl. 15.15–16.45. 12 timmar.

Lokal: Slottsbiografen, Nedre Slottsgatan 6B.

Avgift: 350 kr.

Nr 18. Flytta på dig! Kommunikationer, transporter och transportvägar

Serien tar upp teknikhändelser, som genom seklerna förändrat människors vardag.

Serieansvariga: Lars Ohlander, docent i växtodlingslära, SLU, tfn 018-32 09 01, och **Staffan Yngve**, professor em. i teoretisk fysik, tfn 070-297 80 16. Föreläsare vid samtliga tillfällen är **Erik Mellgren**, teknikjournalist, författare och **Kaianders Sempler**, teknikjournalist, författare, tekn.dr h.c.

Program

25 sept. Rymdfart. *Från Laika och Gagarin till ISS med Elon Musks återbruksraket Falcon 9.*

9 okt. Sjöfart. *Om stora och små osänkbara skepp och varför de sjunker.*

23 okt. Kanaler. *Konsten att bedriva sjöfart på torra land.*

6 nov. Tunnlar. *Varför ska man gräva stora hål nere i marken? Och vad är den där hyperloopen för något?*

20 nov. Flyg och fläng. *Om konsten att färdas som de vilda fåglarna med en Appareil Volant Imitant l'Oiseau Naturel, AVION.*

4 dec. Lokala transporter. *Om hissar, cyklar, rulltrappor, mopeder och andra praktiska transportmedel genom tiderna.*

Tid: Onsdagar udda veckor 25/9–4/12 kl. 13.15–14.45. 12 timmar.

Lokal: Slottsbiografen, Nedre Slottsgatan 6B (dock Universitetshuset, Sal X den 23/10).

Avgift: 350 kr.

Nr 19. Mat och hälsa

Väldigt många i Sverige är kunniga och medvetna om vilken mat man bör äta. Men att man vet hur man bör äta innebär inte alltid att man äter så. Kostens betydelse för hälsan och hur trender under historien och idag har påverkat vår kosthållning belyses i denna serie. Kommer maten att räcka till? Är den hälsosam och samtidigt klimatsmart producerad? Och hur kommer framtidens mat att se ut? Blir biffen framställd av artificiellt protein med insekter som tilltugg? En måltid bör också vara förenad med lust och glädje och det belyser vi i den avslutande föreläsningen.

Serieansvariga: Kristina Glimelius, professor em. i kulturväxternas genetik och förädling, tfn 018-30 16 55, 070-678 50 10, och **Per Olof Osterman**, docent i neurologi, tfn 070-374 72 92.

Program

26 sept. Ulf Risérus, docent i klinisk nutrition och metabolism, Uppsala universitet. *Hur ska vi äta för att må bra? Hälsosam nordisk kost.*

10 okt. Anna Blücher, universitetslektor, Institutionen för kemi och biomedicin, Linnéuniversitetet Kalmar. *Trender och fake news kring mat och hälsa.*

24 okt. Jens Sundström, universitetslektor, Institutionen för växtbiologi, SLU (1) och **Victoria Voss-Schrader Bignet**, doktorand vid Stockholm Resilience Centre, Stockholms universitet (2).

1. *Ingen hållbar framtid utan ett högproduktivt jordbruk.*

2. *Så äter du mer klimatsmart och hälsosamt.*

7 nov. Ulf Magnusson, professor i husdjursreproduktion, SLU (1) och **Anders Kiessling**, professor i akvakultur, SLU (2).

1. *Kött och mjölk för världens fattiga och rika.*

2. *Akvakultur, cirkulär livsmedelsproduktion för framtidens mat.*

21 nov. Julie Gold, biträdande professor i biomaterial, Chalmers tekniska högskola (1) och **Åsa Berggren**, professor vid Institutionen för ekologi, SLU (2).

1. *Att odla kött.*

2. *En tallrik full av hälsosamma insekter?*

5 dec. Christina Möller, fil.dr h.c. (1) och **Lasse Svensson**, styrelseordförande i Svenssons krogar i Uppsala AB (2). *Mat för medlemmarna i Uppsala Senioruniversitet.*

1. *Måltiden som glädjämne för oss seniorer.*

2. *Utvecklingen av restaurangbranschen i Uppsala.*

Tid: Torsdagar udda veckor 26/9–5/12
kl. 15.15–16.45. 12 timmar.

Lokal: Universitetshuset, Sal X (dock Missionskyrkan,
Kyrksalen 21/11).

Avgift: 350 kr.

Nr 20. Epokgörande medicinska framsteg

I alla tider har människor varit intresserade av mediciner, hälsa samt sjukdomar och bot och lindring av dem. Under de senaste århundradena har stora medicinska framsteg gjorts, ibland i små steg, ibland genom epokgörande medicinska upptäckter och snabb utveckling vilket bidragit till att starkt förbättra folkhälsan. Serien, som är en fristående fortsättning från våren och hösten 2018, kommer att belysa flera omvälvande framsteg inom olika kirurgiska verksamheter, smärtlindring samt nya möjligheter för reumatiker och för hjärtsjuka.

Serieansvariga: **Birgitta Lindmark**, professor em. i sjukgymnastik, tfn 018-12 59 36, 070-631 69 80, **Per Olof Osterman**, docent i neurologi, tfn 018-12 61 84, 070-374 72 92, och **Anne-Marie Pernulf**, läkare, f.d. divisionschef, Akademiska sjukhuset, tfn 018-13 35 26, 070-314 10 03

Program

19 sept. Per Söderberg, professor i oftalmiatrik, Uppsala universitet. *Behandling av katarakt och glaukom – utveckling med viktiga bidrag från uppsalaforskare.*

3 okt. Lars Klareskog, senior professor i reumatologi, Karolinska Institutet. *Från vanmakt till vetenskap. Om hur forskningen förändrat livet för reumatiskt sjuka.*

17 okt. Helge Rask-Andersen, professor i experimentell otologi, Uppsala universitet. *Cochleaimplantat – en revolution inom dövsjukvården.*

31 okt. Jan Wahlberg, docent i kirurgi, Uppsala universitet och **Christina Andreasson**, transplantationskoordinator, Akademiska sjukhuset. *Organtransplantationer och organdonationer.*

14 nov. Stefan James, professor i kardiologi, Uppsala universitet. *En revolutionerande hjärtsjukvård.*

28 nov. Torsten Gordh, professor em. i klinisk smärtforskning, Uppsala universitet. *Anestesins genombrott.*

Tid: Torsdagar jämna veckor 19/9–28/11
kl. 15.15–16.45. 12 timmar.

Lokal: Universitetshuset, Sal X (dock Missionskyrkan,
Kyrksalen 19/9).

Avgift: 350 kr.

Nr 21. Människans språk

Språket är en av de egenskaper som utmärker människan allra mest och ett av våra viktigaste redskap för kommunikation. Ändå tar vi språket för något så givet att vi sällan tänker på det. Den här serien belyser människans språk ur olika aspekter, alltifrån de fysiologiska förutsättningarna till hur språket fungerar när allt fungerar som det ska. Vi tar upp språkstörningar och normal språkinläring, strukturen i olika språkliga system och språkförändring över tid.

Serieansvariga: **Lars-Gunnar Larsson**, professor em. i finsk-ugriska språk, Uppsala universitet, tfn 073-327 77 99, och **Jan Fagius**, docent i neurologi, Uppsala universitet, tfn 073-584 06 49.

Program

27 sept. Jan Fagius. *Språkets fysiologi och patologi.*

11 okt. Camilla Olsson, logoped, doktorand vid Uppsala universitet. *När språket går sönder – språk och kommunikation efter hjärnskada.*

25 okt. Caroline Liberg, professor i utbildningsvetenskap, Uppsala universitet. *Språktillägnande.*

8 nov. Östen Dahl, professor em. i allmän språkvetenskap, Stockholms universitet. *Språktypologi.*

22 nov. Lars-Gunnar Larsson. *Språkutveckling och språkplanering.*

6 dec. Leelo Keevallik, professor i språk och kultur med inriktning mot språk och interaktion, Linköpings universitet. *Språk i interaktion.*

Tid: Fredagar udda veckor 27/9–6/12
kl. 13.15–14.45. 12 timmar.

Lokal: Universitetshuset, Sal X.

Avgift: 350 kr.

Studiecirklar

Hur anmäler man sig? Se sidan 30 i programmet.

Varje cirkelträff omfattar 2 x 45 minuter, där ej annat anges.

RELIGION, FILOSOFI OCH HISTORIA

Nr 22. Tro och vetande genom seklerna

Bo Nylund, teol.dr h.c., f.d. gymnasie- och universitetslektor, tfn 018-50 37 82.

Cirkeln är idé- och vetenskapshistorisk och behandlar relationerna mellan religiösa trosföreställningar och vetenskap. Vi diskuterar vad vetenskaplig metod innebär och vad som rimligen menas med religiös tro. Frågan om hur kunskap på erfarenhetens och förnuftets grund kan förenas med kunskap baserad på uppenbarelser och heliga skrifter är alltid aktuell. Cirkeln är en fortsättning på förra terminens cirkel med samma rubrik men förutsätter inte att man deltagit i den.

Tid: Tisdagar jämna veckor 17/9–10/12 (ej 12/11)
kl. 13.15–14.45. 12 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Vinkeln.

Avgift: 300 kr.

Nr 23. Sex kyrkor i Uppland med omnejd

Jörn Johansson, fil.lic., f.d. gymnasielärare i latin, tfn 018-37 20 11, 070-837 21 11, carmina3208@gmail.com. Under flera år har vi besökt medeltida kyrkor i och nära Uppland, men än har vi inte sett alla skatter. Efter en första sammankomst i Missionskyrkan besöker vi

16 sept. Bro med altarskåp från Jan Borman, Brüssel (47 km).
23 sept., fm. Veckholm med altarskåp från Antwerpen (70 km).
23 sept., em. Yttergran med kalkmålningar av Albertus Pictor (30 km).

30 sept. Möklinta med altarskåp från Antwerpen 1510 (79 km).
7 okt. Västerfärnebo med altarskåp från Antwerpen, julhistorien (70 km).

14 okt. Årsunda med altarskåp från Antwerpen 1510 och 1700-talsorgel från Johan Niclas Cahman i Stockholm (110 km).

Tid: Varje måndag 9/9–14/10 kl. 10.00–11.30 samt 23/9 även på eftermiddagen. 12 timmar.

Lokal: 9/9 Missionskyrkan, Insikten, därefter respektive kyrka.

Avgift: 300 kr.

Nr 24. Jungfru Marias liv

Jörn Johansson, fil.lic., f.d. gymnasielärare i latin, tfn 018-37 20 11, 070-837 21 11, carmina3208@gmail.com. Jungfru Maria i konsten, i musiken, i legenden, i kulturen. Vi utgår från en kronologisk beskrivning av Marias liv.

Tid: Varje måndag 21/10–25/11
kl. 10.00–11.30. 12 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Insikten.

Avgift: 300 kr.

Nr 25. Franciskus av Assisi, hans tid – och vår

Rolf Larsson, präst, kantor, franciskuskyrkans kyrkostyrelse, tfn 018-12 84 79.

Få personer i det förflutna har ännu en sådan lyskraft som Franciskus. Hans personlighet, hans tankar och verksamhet har fått stor betydelse i historien och även i vår egen tid. Franciskus utmanar och inspirerar. Han kan ge oss perspektiv på aktuella frågor om miljö, fred, livsstil, tro och värderingar. Cirkeln vill utifrån en förståelse av Franciskus och den tid han levde i, hjälpa oss att bättre förstå vår egen tid – och kanske oss själva.

Tid: Torsdagar jämna veckor 19/9–28/11
kl. 10.00–11.30. 12 timmar.

Lokal: Vindhems kyrkan.

Avgift: 300 kr.

Om intresse finns kan en resa till Assisi planeras under våren 2020.

LITTERATUR, KONST OCH MUSIK

Nr 26. Västafrikanska författare, Grupp 1

Lena Ågren, fil.mag., läromedelsförfattare i engelska, tfn 018-22 48 43, 070-749 11 35.

Vi läser och diskuterar sex romaner av västafrikanska författare. Deltagarna ombeds att till första tillfället läsa *Vår förlorade heder* av Calixthe Beyala. Parallellcirkel med samma innehåll som Nr 27.

Tid: Onsdagar udda veckor 11/9–20/11
kl. 13.00–14.30. 12 timmar.

Lokal: Sensus, Sal Gullan, Västra Ågatan 16.

Avgift: 300 kr.

Nr 27. Västafrikanska författare, Grupp 2

Parallellcirkel med samma innehåll och cirkelledare som Nr 26.

Tid: Onsdagar jämna veckor 4/9–13/11
kl. 13.00–14.30. 12 timmar.

Lokal: Sensus, Sal Gullan, Västra Ågatan 16.

Avgift: 300 kr.

Nr 28. Maria Wine – liv och dikt

Elisabeth Auer, fil.dr i tysk litteratur, tfn 070-494 41 51.

Vi läser och diskuterar Maria Wines självbiografiska texter

Man har skjutit ett lejon och Minnena vakar samt några av hennes noveller och dikter.

Tid: Tisdagar jämna veckor 17/9–10/12 (ej 12/11)
kl. 15.15–16.45. 12 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Utsikten.

Avgift: 300 kr.

Nr 29. Skrivarstuga, Grupp 1

Solveig Aaro, beteendevetare, undersköterska, tfn 070-949 89 56, solveig.aaro46@gmail.com.

Cirkeln välkomnar medlemmar som tycker om att skriva, lyssna på andras texter och som vill utveckla sitt eget skrivande. I skrivarstugan ges tips och respons och i mån av tid skrivövningar i syfte att väcka skrivarlusten. Till varje tillfälle föreslås en uppgift, men man är fri att skriva om allt möjligt från barndomsminnen och livserfarenheter till helt fria fantasier. Man kan välja kåseriets form och man kan lika gärna skriva prosa som poesi! Ta med någon egen text att läsa upp vid den första sammankomsten (max en A4-sida maskinskriven text).

Tid: Måndagar jämna veckor 16/9–25/11
kl. 12.45–14.45. 16 timmar.

Lokal: Storgatan 11.

Avgift: 450 kr.

Nr 30. Skrivarstuga, Grupp 2

Görel Bergman-Claeson, docent i nordiska språk, tfn 018-55 34 84, 070-951 66 27.

Vill du komma igång med att skriva eller har du ett skrivprojekt på gång? Vi skriver, läser och diskuterar egna texter inom olika genrer och funderar över hur vi själva arbetar med språket. Vad är det som gör en text läsvärd? Och vem bestämmer egentligen vad som är rätt eller fel?

Tid: Fredagar udda veckor 13/9–22/11
kl. 10.15–11.45. 12 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Arken.

Avgift: 300 kr.

Nr 31. Skrivarstuga, Grupp 3

Tone Dahlstedt, fil.kand., skrivarpedagog och folkhögskolelärare, tfn 076-838 15 12

Välkommen du som har lust att skriva, vare sig du är van skribent eller vill ”pröva på”. Vi skriver korta övningar på träffarna, talar om hur man skriver prosa och poesi och ger varandra respons på de längre skrivuppgifter som skrivs hemma mellan träffarna. Ofta arbetar vi i smågrupper eller i par.

Tid: Torsdagar jämna veckor 5/9–28/11 (ej 31/10)
kl. 9.15–11.15. 16 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Arken.

Avgift: 450 kr.

Nr 32. Skriv ditt liv

Tone Dahlstedt, fil.kand., skrivarpedagog och folkhögskolelärare, tfn 076-838 15 12.

Här gör vi nedslag i livet, en minnenas resa genom barndom, ungdom, vuxenliv och arbetsliv med en avslutning i nutiden. Vad är sant och vad är falskt? Hur viktigt är det att hålla sig till sanningen och vad är ett minne? Under träffarna skriver vi korta texter, läser upp och samtalar om textens innehåll och form. En längre text skrivs hemma mellan träffarna.

Tid: Torsdagar jämna veckor 5/9–28/11 (ej 31/10)
kl. 12.15–14.15. 16 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Arken.

Avgift: 450 kr.

Nr 33. Skriv ditt liv, fortsättare

Tone Dahlstedt, fil.kand., skrivarpedagog och folkhögskolelärare, tfn 076-838 15 12.

Du som har gått en termin på ”Skriv ditt liv” och nu vill komma igång med din egen livsberättelse ’på allvar’ är välkommen till denna cirkel. Här kan du utforma ditt skrivprojekt med en planering, skrivande mellan varje träff och respons från övriga deltagare. På träffarna samtalar och diskuterar vi också frågor och problem som uppkommer under skrivprocessen.

Tid: Torsdagar jämna veckor 5/9–28/11 (ej 31/10)
kl. 14.45–16.15. 12 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Arken.

Avgift: 300 kr.

Nr 34. Akvarellmålning, Grupp 1

Lillemor Wassberg, konstnär, tfn 070-529 24 42

Akvarellmålning för de som kan grunderna i akvarellteknik. Vi diskuterar teman för våra övningar. Det kan vara allt från stilleben, landskap (fantasi eller efter foto) till porträtt. Tag med akvarellpapper, akvarellfärger och pensel. Parallellcirkel med samma innehåll som Nr 35.

Tid: Onsdagar jämna veckor 2/10–11/12 kl. 9.15–11.45.
18 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Insikten.

Avgift: 450 kr.

Nr 35. Akvarellmålning, Grupp 2

Parallellcirkel med samma innehåll och cirkelledare som Nr 34.

Tid: Onsdagar jämna veckor 2/10–11/12
kl. 12.15–14.45. 18 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Insikten.

Avgift: 450 kr.

Nr 36. Vad är konst? Några svar under historiens gång

Lars-Olov Åhlberg, professor em. i estetik, tfn 070-425 95 00.

Denna cirkel ägnas frågor om konstens och konsternas natur och funktion ur ett historiskt perspektiv. Generella filosofiska konstteorier som söker svar på frågan vad konsten som sådan är liksom mer specifika konstteorier

om enskilda konstarter som bildkonst, litteratur och musik står i fokus. De konstfilosofiska och konstteoretiska perspektiven från antiken fram till våra dagar presenteras och diskuteras i anslutning till mönstergilla konstverk från konst-, litteratur- och musikhistorien – konstverk som belyser och illustrerar konstfilosofiska och konstteoretiska resonemang från Platon till nutiden.

Tid: Måndagar udda veckor 9/9–2/12 (ej 4/11)
kl. 13.15–14.45. 12 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Insikten.

Avgift: 300 kr.

Nr 37. Musikhistoria i sex kapitel. Musiklyssnarcirkel

Gunnel Fagius, musikvetare, musikdirektör, tfn 070-214 13 70, och **Jan Fagius**, neurolog och amatör-musikant, tfn 073-584 06 49.

Cirkeln gör nedslag i musikhistorien utifrån cirkelledarnas personliga preferenser och deras eget diskotek. Den behandlar enskilda tonsättare och genrer i den västerländska konstmusiken. Cirkeln är en repris från höstterminen 2016.

20 sept. Musik på kammaren – när ett eller ett fåtal instrument ljuder.

4 okt. Oratoriet som musikalisk berättelse.

18 okt. Romanssången – när poesin ges extra lyster.

15 nov. När många instrument ljuder – en värld av symfonier.

29 nov. Den unga rösten i barnkören, gosskören, diskant kören.

13 dec. Det svenska körundret – från nationalromantik till modernism.

Tid: Fredagar jämna veckor 20/9–13/12 (ej 1/11)
kl. 10.15–12.15. 16 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Insikten.

Avgift: 450 kr.

Nr 38. Sjung ut! Körsång med Goldsingers

Gina van Dam, körledare och sångpedagog, tfn 070-994 23 03.

Kom och sjung med hela kroppen och släpp loss glädjen! Att sjunga är friskvård på hög nivå. Goldsingers är USU:s egen kör och sjunger allt som är kul, både stämsång och unisont.

Tid: Varje onsdag 28/8–6/11 kl. 11.15–12.45 samt tisdag 12/11 (tid meddelas senare). 24 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Musiksalen (dock universitetsaulan 12/11).

Avgift: 600 kr.

Nr 39. Rockmusikhistoria. Lyssnarcirkel, Grupp 1

Per Davidsson, f.d. kanslichef, tfn 070-856 32 44.

I denna cirkel lyfter vi fram några världsstjärnor i rockmusikens historia och deras låtar. Per Davidsson inleder varje sammankomst med en presentation av musikerna och deras musik, men utrymme ges också för deltagarnas egna favoritlåtar. Vi diggar musiken tillsammans, helt enkelt! Parallellcirkel med samma innehåll som Nr 40.

1. Buddy Holly – Beatles viktigaste föredöme.
2. Cliff Richard & the Shadows – brittisk mjukpop och elgitarrhjältar.
3. The Who – tuffa mods som skrev en rockopera.
4. The Kinks – förebild för hårdrock och senare tiders brittisk pop.
5. The Byrds förenade Dylan och Beatles.
6. Simon & Garfunkel – ljuv stämsång och vackra texter.

Tid: Onsdagar udda veckor 25/9–20/11 samt torsdag 5/12 kl. 13.15–14.45. 12 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Insikten.

Avgift: 300 kr.

Nr 40. Rockmusikhistoria. Lyssnarcirkel, Grupp 2

Parallellcirkel med samma innehåll och cirkelledare som Nr 39.

Tid: Onsdagar udda veckor 25/9–20/11 samt torsdag 5/12 kl. 15.15–16.45. 12 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Insikten.

Avgift: 300 kr.

SAMHÄLLSVETENSKAP

Nr 41. Uppsalas gatunamn genom tiderna

Mats Wahlberg, docent i nordiska språk, särskilt ortnamnsforskning, tfn 070-752 17 18.

Uppsalas gatunamn har mycket att berätta. Medeltidens spontant framväxta namn ger oss kunskap om stadens topografi och byggnader men också en inblick i invånarnas

liv och verksamhet. 1600-talets genomgripande stadsreglering förde med sig nya namn, några med reverens till den allsmäktiga kungamakten, de flesta dock med lokal anknytning. Dagens officiellt reglerade namngivning speglar också samtiden men på ett annat sätt än tidigare och namnen väcker inte sällan debatt.

Tid: Onsdagar udda veckor 11/9–20/11
kl. 11.15–12.45. 12 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Utsikten.

Avgift: 300 kr.

Nr 42. EU och dess kommande prövningar

Paul Reichberg, fil.kand., tfn 070-673 85 64.

Under den kommande perioden kommer EU att möta många svårigheter. Vi kommer att titta lite närmare på några av dem som t.ex. den europeiska pelaren för sociala rättigheter, frågan om ökad eller oförändrad EU-avgift för Sverige under den kommande sjuårsperioden efter bl.a. Brexit, om Lantbruksstödets framtida omfattning m.m. Andra aktuella frågor är ett eventuellt införande av en gemensam koldioxidskatt inom EU, fördelningen av arbetskraftsinvandringen mellan olika länder, olika handelsavtal samt framför allt och efter valet till Europaparlamentet de frågor som EU kräver för att hålla samman unionen.

Tid: Tisdagar udda veckor 10/9–19/11
kl. 15.15–16.45. 12 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Utsikten.

Avgift: 300 kr.

Nr 43. Lettland – okänt nära grannland

Bengt Kettner, fil.mag., tfn 018-23 64 11,
bengt.kettner@swipnet.se.

Lettland beskrevs en gång som ”Svea Rikes Kornbod”. Riga var tidvis Sveriges största stad. I text och många hundra bilder följer vi letternas dramatiska historia under mer än 700 år, som förtryckta livegna slavar under tyska, svenska, polska och ryska härskare. Efter lång tid av uppror och kamp för sin nationella frihet uppnådde letterna äntligen år 1918 självständighet i sitt eget land. Den gick dock förlorad tjuo år senare, när Lettland drogs in i andra världskriget, ockuperades av både Nazi-Tyskland och Sovjetunionen och miste en stor del av sin befolkning. Med sovjetväldets fall år 1991 återställdes friheten. Lettland är nu åter en fri, självständig och demokratisk republik i snabb utveckling, medlem av både FN, EU

och NATO. Cirkeln beräknas fortsätta under våren 2020 och då översiktligt fortsätta att behandla landets olika förutsättningar. Kursmaterial: Per Lindström *Lär känna Lettland* (2009).

Tid: Måndagar jämna veckor 16/9–25/11
kl. 13.15–15.45. 18 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Insikten.

Avgift: 450 kr

Nr 44. Kina – språk, kultur och samhälle

Albin Geijer, kinalots, tfn 018-12 28 88, 073-777 98 81.

Kina blir en allt mer tongivande ekonomisk och politisk makt i världen. Denna cirkel ger en inblick i landets historia, samhälle, språk och kultur. Varje tillfälle består av en presentation som följs av samtal. Cirkeldeltagarna har stor möjlighet att påverka innehållet. Detta är en fortsättning från våren 2019, men cirkeln är öppen även för nya deltagare. Lämplig litteratur meddelas efter anmälan.

Tid: Torsdagar jämna veckor 19/9–28/11
kl. 13.15–14.45. 12 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Insikten.

Avgift: 300 kr.

Nr 45. Japan – språk, kultur och samhälle

Ernils Larsson, doktorand, tfn 073-396 18 66,
ernils_l@hotmail.com

Trots Japans framträdande roll sedan 1900-talet fortsätter landet att för många verka okänt och främmande. Den här cirkeln ger en introduktion till Japans historia, samhälle, språk, kultur och religion. Fokus för cirkeln ligger på efterkrigstiden. Varje tillfälle fokuserar på ett tema och består av en presentation med efterföljande diskussion.

Tid: Måndagar udda veckor 9/9–18/11
kl. 15.15–16.45. 12 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Insikten.

Avgift: 300 kr.

NATURVETENSKAP, TEKNIK OCH MEDICIN

Nr 46. Allt är gift – det är bara en fråga om dos

Olle Matsson, professor i kemi, Uppsala universitet, tfn 070-857 83 45.

”Allting är gift och ingenting är utan gift och endast dosen gör att något inte är gift” skrev naturvetaren Paracelsus redan på 1500-talet. Det finns all anledning att påminna sig om vilken sanning som faktiskt ligger i orden. Gränsen mellan två ytterligheter är ofta hårfin, så även i gifternas värld. Allt är gift, men allt gift dödar inte. Gift kan också ge liv. Cirkeln bygger på cirkelledarens bok *Allt är gift: om dödliga ämnen och deras roll i historien*.

Tid: Onsdagar udda veckor 11/9–20/11
kl. 15.15–16.45. 12 timmar.

Lokal: BMC, samling vid ingång A8 då lokal meddelas.

Avgift: 300 kr.

Nr 47. Mineralogi

Hans Annersten, professor em. i mineralkemi och petrologi, Uppsala universitet, tfn 070-330 49 39.

Cirkeln som inleds med en betraktelse över planeten Jorden och elementens födelse behandlar mineralbildande processer och betingelser för dessa, mineralkemi och kristallografi, våra vanligare bergartsbildande mineral och

silikater. En frågeställning som berörs är att bearbetning av malmer och industrimineral kan medföra betydande miljöpåverkan och hög energiåtgång.

Tid: Varje tisdag 10/9–8/10 (ej 1/10)
kl. 13.00–15.00. 11 timmar.

Lokal: Institutionen för Geovetenskaper, Villavägen 16.

Avgift: 300 kr.

Nr 48. Universum i din hand

Staffan Yngve, professor em. i teoretisk fysik,
tfn 070-297 80 16.

Cirkeln bygger på Christophe Galfards bok med samma titel som cirkelns rubrik. Författaren har haft ikonerna framlidne Stephen Hawking som handledare. Fristående fortsättning på föregående termins cirkel i astrofysik.

Tid: Torsdagar udda veckor 12/9–21/11
kl. 13.15–14.45. 12 timmar.

Lokal: Ångströmlaboratoriet hus 1, Beurlingrummet.

Avgift: 300 kr.

Nr 49. Fåglar under hösten

Pekka Westin, Upplands ornitologiska förening,
tfn 0171-46 30 39, 070-572 80 42.

Vi träffas första gången inomhus och gör därefter exkursioner till olika fågellokaler. Främst nybörjare men även mer vana fågelskådare är välkomna. Resorna förutsätter samåkning i egna bilar. Du bör kunna röra dig några kilometer i naturen och vara utrustad med stövlar, oömma kläder och kikare. En fågelbok är också bra att ha.

Tid: Måndag 26/8 kl. 10.00–11.30. Därefter följande tider (om dåligt väder omöjliggör exkursionen ändras tiden):

29/8 kl. 8.00–12.00 Vendelsjön

5/9 kl. 7.00–14.00 Ledskär

11/9 kl. 13.00–17.00 Hjälstaviken

16/9 kl. 8.00–12.00 Lövstaslätten

30/10 kl. 9.00–12.00 Hjälstaviken

Lokal: Storgatan 11, stora salen den 26/8, därefter utomhus.

Avgift: 750 kr.

Latin och grekiska i naturvetenskaperna,

se Nr 92.

SPRÅK

Vid Uppsala Senioruniversitet läggs tonvikten på muntlig kommunikation och läsförståelse.

Nivåskala för språkstudier

Senioruniversitetets modell för språkstudier bygger på Europarådets nivåskala för språkfärdigheter. Gör gärna Folkuniversitetets test av språknivå, speciellt de delar som gäller muntlig kommunikation och läsförståelse: www.folkuniversitetet.se/Las-mer-om-sprak/Sprakttest/.

Nivåskalan beskriver fem olika färdigheter; hörförståelse, läsförståelse, muntlig interaktion, muntlig produktion och skriftlig färdighet i sex olika nivåer, A1, A2, B1, B2, C1 och C2. För att avgöra på vilken nivå man ligger finns en självbedömningstabla. I den beskriver så kallade deskriptorer färdigheterna för varje nivå genom påståenden som börjar med Jag kan...

Om du uppnått målen för en viss nivå ska du följa en kurs på nästa nivå. Vid osäkerhet om val av lämplig nivå kan respektive cirkelledare kontaktas. För cirklar som latin, som inte längre talas, kan nivåskalan inte tillämpas. Självbedömningstablan i sin helhet finns på webbplatsen, www.usu.se.

Nivå A1

Jag har inga eller mycket ringa förkunskaper när jag börjar i cirkeln. När jag går vidare till nästa nivå har jag uppnått följande färdigheter.

- Jag kan förstå vanliga ord och fraser när språket talas tydligt, och om de är hämtade från enkla och konkreta vardagssituationer.
- Jag kan delta i enkla samtal genom att ställa och besvara frågor om välbekanta ämnen.
- Jag kan muntligt beskriva till exempel var jag bor och personer jag känner.
- Jag kan förstå vanliga ord och mycket enkla meningar, till exempel på anslag och affischer.
- Jag kan skriva korta enkla meningar, till exempel vykort.

Nivå A2

Jag har när jag börjar en cirkel på denna nivå de färdigheter som beskrivs i nivå A1 och kommer att uppnå följande färdigheter.

- Jag kan förstå vad som sägs i beskrivningar av vardagen – hem, mat, shopping, kommunikationer och väderlek.
- Jag kan presentera mig själv, min familj och andra människor och berätta om och beskriva händelser i vardagslivet.
- Jag kan förstå informationen till exempel i annonser, prospekt, menyer och tidtabeller.
- Jag kan läsa enkla berättelser.
- Jag kan skriva enkla meddelanden och brev.

Nivå B1

Jag har när jag börjar en cirkel på denna nivå de färdigheter som beskrivs i nivå A2 och kommer att uppnå följande färdigheter.

- Jag kan förstå innehållet i tydligt tal om för mig välkända ämnen.
- Jag kan återberätta något jag läst eller hört.
- Jag kan ta aktiv del i en diskussion om välbekanta ämnen.
- Jag kan läsa och tillgodogöra mig artiklar och litterära texter skrivna på ett någorlunda lätt språk.
- Jag kan skriva personliga brev och sammanhängande texter om egna intresseområden.

Nivå B2

Jag har när jag börjar en cirkel på denna nivå de färdigheter som beskrivs i nivå B1 och kommer att uppnå följande färdigheter.

- Jag kan förstå det mesta av innehållet i längre muntliga framställningar om välbekanta ämnen och nöjaktigt förstå det som sägs i nyheter i radio och TV.
- Jag kan relativt detaljerat återberätta en historia.
- Jag kan aktivt delta i en diskussion och kan förklara och försvara mina åsikter.
- Jag kan läsa och förstå sakprosatexter och skönlitteratur på en inte alltför avancerad nivå.
- Jag kan skriva sammanhängande texter inom mina intresseområden.

Nr 50. Arabiska A1 nybörjare

Elmoez Eltayeb, lärare i arabiska vid Folkuniversitetet, tfn 073-653 33 62.

Nybörjarcirkel (första terminen). Det här är en cirkel för dig som inte har läst arabiska tidigare, där du bland annat kommer att lära dig hur alfabetet är uppbyggt, grundläggande grammatik, vanliga ord och enkla fraser, att berätta om dig själv och att tala och skriva på arabiska om enkla ämnen. Vi tar upp kultur och samhällsliv i länder där språket talas, och vi diskuterar kulturfrågor och jämför olika kulturer. Vi berör också olika arabiska dialekter. Du har goda möjligheter att påverka kursens innehåll och upplägg. Kurslitteratur: Birgitta Jungbeck, Mounir Obeid *Arabiska för nybörjare*.

Tid: Varje torsdag 12/9-28/11 kl. 17.00-18.30.
24 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Vinkeln.

Avgift: 600 kr.

Nr 51. Arabiska A1

Elmoez Eltayeb, lärare i arabiska vid Folkuniversitetet, tfn 073-653 33 62.

Fjärde-sjunde terminen. Vi tränar vidare på att tala och skriva långa meningar och att läsa och förstå långa texter,

Nivå C1

Jag har när jag börjar en cirkel på denna nivå de färdigheter som beskrivs i nivå B2 och kommer att uppnå följande färdigheter.

- Jag kan förstå olika typer av framställningar även om språket talas snabbt och med viss dialektal färgning och jag kan utan större ansträngning förstå TV-program och filmer.
- Jag kan tala utan att tydligt söka efter ord och uttryck i egna framställningar, samtal och diskussioner.
- Jag kan läsa och förstå långa och komplexa texter, såväl sakprosa som skönlitteratur.
- Jag kan skriva recensioner av litterära verk, artiklar och film.

Nivå C2

Jag kommer att uppnå följande färdigheter.

Jag har inga svårigheter att förstå allt talat språk, vare sig i direktkontakt eller via radio och TV och deltar lätt i avancerade diskussioner. Jag kan skriva komplex text i passande stil.

bygger upp ett grundläggande ordförråd och lär oss grammatik. Vi utgår från praktiska situationer och arbetar med par- och gruppövningar, hörförståelse och konversation, Diktamen – lyssna och skriva. Vi jämför olika kulturer och olika arabiska dialekter. Du har goda möjligheter att påverka cirkelns innehåll och upplägg. Kurslitteratur: Birgitta Jungbeck, Mounir Obeid *Arabiska för nybörjare*.

Tid: Varje onsdag 11/9-11/12 (ej 18/9, 4/12)
kl. 17.00-18.30. 24 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Insikten.

Avgift: 600 kr.

Nr 52. Engelska B1

Lena Ågren, fil.mag., läromedelsförfattare i engelska, tfn 070-749 11 35.

Vi repeterar och förbättrar gymnasieengelskan med hjälp av läroboken Alderborn-Ågren Streams 1 (erhålles av cirkelledaren) och noveller av afrikanska författare. Vi samtalar om händelser i världen i allmänhet och i den engelskspråkiga världen i synnerhet.

Tid: Varje onsdag 4/9-20/11 kl. 14.45-16.15. 24 timmar.

Lokal: Sensus, Västra Ågatan 16.

Avgift: 600 kr.

Nr 53. Engelsk konversation B1–B2, Grupp 1

Birgitta Attling Nordenfelt, tidigare rektor för Montessoriskola, Cambridge Proficiency Course och Practical English Courses, Uppsala universitet, tfn 070-658 78 50.

Cirkeln är en konversationskurs med aktuella och intressanta teman från den engelskspråkiga världen. Vår blick vänds mot Kanada och vi läser, diskuterar och analyserar skönlitterära noveller av Alice Munroe. Vi kommer även att ha samtal kring våra personliga erfarenheter. Målet är att ytterligare utveckla den muntliga förmågan, skapa en språklig säkerhet och få vana att föra dialoger och uttrycka sina åsikter. Parallellcirkel med samma innehåll som Nr 54.

Tid: Varje tisdag 3/9–3/12 (ej 8/10, 15/10)
kl. 9.15–10.45. 24 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Utsikten.

Avgift: 600 kr.

Nr 54. Engelsk konversation B1–B2, Grupp 2

Parallellcirkel med samma innehåll och cirkelledare som Nr 53

Tid: Varje onsdag 4/9–4/12 (ej 9/10, 16/10)
kl. 9.15–10.45. 24 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Utsikten.

Avgift: 600 kr.

Nr 55. English Language and Literature B2

Lena Ågren, fil.mag., läromedelsförfattare i engelska, tfn 070-749 11 35.

Vi läser och diskuterar noveller och varvar med faktaartiklar. Vi diskuterar vad som händer i världen i allmänhet och i den engelskspråkiga världen i synnerhet. Deltagarna arbetar även med smärre projekt, denna termin med fokus på Skottland.

Tid: Varje onsdag 4/9–20/11
kl. 11.00–12.30. 24 timmar.

Lokal: Sensus, Västra Ågatan 16.

Avgift: 600 kr.

Nr 56. Franska A1

Margareta Viklund, fil.mag., f.d. gymnasielärare, tfn 018-46 07 53, 073-568 54 85.

Tredje terminen. Fördjupad träning i att tala, höra, läsa, skriva. Fördjupat samtal om vardagssituationer, uttalsträning, grammatikgenomgångar med praktisk tillämpning. Målet är att utöka ordförrådet genom muntliga och skriftliga övningar, bildbeskrivningar, hörövningar, realia och diktamen. Kurslitteratur: *Génial 1*.

Tid: Varje onsdag 25/9–11/12
kl. 14.15–15.45. 24 timmar.

Lokal: Storgatan 11.

Avgift: 600 kr.

18

Nr 57. Franska A2

Margareta Viklund, fil.mag., f.d. gymnasielärare, tfn 018-46 07 53, 073-568 54 85.

Fördjupad träning i att tala, höra, läsa, skriva. Samtal om vardagssituationer, uttalsträning, grammatikgenomgångar med praktisk tillämpning. Muntliga och skriftliga övningar, bildbeskrivningar, hörövningar, realia. Kurslitteratur: slutet av *Génial 1*, *Génial 2*.

Tid: Varje tisdag 17/9–10/12 (ej 12/11)
kl. 16.45–18.15. 24 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Insikten.

Avgift: 600 kr.

Nr 58. Fransk konversation A2 och uppåt

Carin Söderberg, fil.mag., f.d. universitetsadjunkt, tfn 018-51 21 65, 073-619 18 80, carin.soderberg@live.se

En konversationskurs för de som vill fräscha upp och/eller förnya sin talade franska. Den muntliga kompetensen och vanan att uttrycka sig utvecklas genom formaliserade och informella samtal, bl.a. om aktuella händelser i den franskspråkiga världen. Utgångspunkten för övningarna är korta, språkligt enkla men informativa texter.

Tid: Onsdagar udda veckor 25/9–4/12
kl. 15.00–16.30. 12 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Arken (dock Sensus, Västra Ågatan 16 den 23/10, 4/12).

Avgift: 300 kr.

Nr 59. Franska A2–B1

Margareta Viklund, fil.mag., f.d. gymnasielärare, tfn 018-46 07 53, 073-568 54 85.

Fördjupad träning i att tala, höra, läsa, skriva. Samtal om vardagssituationer, uttalsträning, grammatikgenomgångar med praktisk tillämpning, utökning av ordförrådet genom muntliga och skriftliga övningar, bildbeskrivningar, hörövningar, realia. Kurslitteratur: *Génial 2*.

Tid: Varje onsdag 25/9–11/12
kl. 12.30–14.00. 24 timmar.

Lokal: Storgatan 11.

Avgift: 600 kr.

Nr 60. Franska B1–B2

Margareta Viklund, fil.mag., f.d. gymnasielärare, tfn 018-46 07 53, 073-568 54 85.

Fördjupad träning i att tala, höra, läsa, skriva. Utökad fras- och ordförråd, fördjupade grammatikövningar, muntliga och skriftliga. Fria och bundna dialoger, parövningar, hör-förståelseövningar, bildbeskrivningar, referat, kultur och samhälle. Egna presentationer av valfritt ämne. Diktamen. Kurslitteratur: *Grande Escalade 3*.

Tid: Varje tisdag 17/9–10/12 (ej 12/11)
kl. 13.15–14.45. 24 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Insikten.

Avgift: 600 kr.

Nr 61. Franska B1–B2, Grupp 1

Eva Wockelberg, fil.mag., f.d. språklärare, tfn 076-161 10 95.

Vi läser den nyutkomna romanen *Les grâtes de Delphine de Vigan*. Texten utgör basen för samtal om innehållet och korta skriftliga resuméer. Deltagarna gör egna presentationer av tidningsartiklar eller korta TV-inslag. Vi lyssnar på nyhetsmaterial på BFM och Radio France. Skriftlig översättning till franska på begäran. Fristående övningar i ordkunskap, basgrammatik och realia. Parallellcirkel med samma innehåll som Nr 62.

Tid: Varje onsdag 18/9–4/12
kl. 12.30–14.00. 24 timmar.

Lokal: Storgatan 11 (dock egen lokal 2/10, 6/11, 4/12).

Avgift: 600 kr.

Nr 62. Franska B1–B2, Grupp 2

Parallellcirkel med samma innehåll och cirkelledare som Nr 61.

Tid: Varje onsdag 18/9–4/12
kl. 14.30–16.00. 24 timmar.

Lokal: Storgatan 11 (dock egen lokal 2/10, 6/11, 4/12).

Avgift: 600 kr.

Nr 63. Franska B1–B2, Grupp 1

Britt Pudas, fil.mag., f.d. gymnasielärare, tfn 018-51 58 34, 070-445 18 77.

Fördjupad träning i att tala, höra och läsa samt i viss utsträckning att skriva. Fria och styrda dialoger, samtal om kända ämnen och aktuella händelser i målspråksländerna. Samtal kring lästa texter, bildbeskrivningar, sång, film. Övningar via internet i ordkunskap, grammatik och realia, *Contexte 1 och 2*. Skönlitteratur, tidningstext. Kurslitteratur: roman/noveller/andra texter som bestäms av gruppen, *Bonniers franska grammatik / Den franska grammatiken*, omfattande stencilrat material. Parallellcirkel med samma innehåll som Nr 64.

Tid: Varje onsdag 18/9–4/12
kl. 15.00–16.30. 24 timmar.

Lokal: Sensus, Västra Ågatan 16 den 18/9, därefter Missionskyrkan, Utsikten.

Avgift: 600 kr.

Nr 64. Franska B1–B2, Grupp 2

Parallellcirkel med samma innehåll och cirkelledare som Nr 63.

Tid: Varje onsdag 18/9–4/12
kl. 13.15–14.45. 24 timmar.

Lokal: Sensus, Västra Ågatan 16 den 18/9, därefter Missionskyrkan, Utsikten.

Avgift: 600 kr.

Nr 65. Franska B2

Margareta Viklund, fil.mag., f.d. gymnasielärare, tfn 018-46 07 53, 073-568 54 85.

Fördjupad träning i att tala, höra, läsa, skriva. Utökad ordförråd och frasförråd, fördjupade grammatikövningar, muntliga och skriftliga. Fria och bundna dialoger, parövningar, hörförståelseövningar, bildbeskrivningar, referat, kultur och samhälle. Deltagarna gör egna presentationer av valfritt ämne. Diktamen. Kurslitteratur: *Grande Escalade 3* samt en ny bok som bestäms senare.

Tid: Varje tisdag 17/9–10/12 (ej 12/11)
kl. 15.00–16.30. 24 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Insikten.

Avgift: 600 kr.

Nr 66. Franska B2 och uppåt

Philippe Collet, f.d. gymnasielärare, 070-443 93 80.

Vi läser en bok och kommenterar den fortlöpande. Varje deltagare väljer ett tema som presenteras och diskuteras i gruppen. Vi talar om kultur i Sverige och Frankrike, läser nätpublicerade franska artiklar från olika tidningar, t.ex. om samhälle, ekonomi eller litteratur/konst. Vi kan titta på dokumentärer eller fransktalande filmer oftast textade på franska. Huvudmålet med cirkeln är att tala, konversera och träna att argumentera. Kurslitteratur: Michel Houellebecq *Sérotine* (Flammarion), Patrick Modiano *Rue des boutiques obscures* (Gallimard). Finns att köpa på Uppsala bokhandel.

Tid: Varje tisdag 3/9–17/12 (ej 29/10)
kl. 9.15–10.45. 30 timmar.

Lokal: Storgatan 11.

Avgift: 750 kr.

Nr 67. Fransk konversation B2 och uppåt

Frederic Öberg, fil.kand., f.d. stabschef vid länsstyrelserna i Stockholm och Uppsala, tfn 018-14 68 15, 070-380 50 09.

Cirkeln bygger på allmän konversation, uteslutande på franska, om aktuella politiska, kulturella och/eller sociala evenemang och händelser i den frankofona världen. Studie- och diskussionsmaterialet består huvudsakligen av relevanta medieuppgifter.

Tid: Varje torsdag 12/9–21/11 (ej 17/10)
kl. 14.15–15.45 (dock 11.00–12.30 den 19/9, 10/10, 14/11). 16 timmar.

Lokal: Storgatan 11.

Avgift: 450 kr.

Nr 68. Franska noveller på franska B2 och uppåt, Grupp 1

Carin Söderberg, fil.mag., f.d. universitetsadjunkt, tfn 018-51 21 65, 073-619 18 80, carin.soderberg@live.se.

Läsning av och diskussion kring nyare franska noveller. Hur speglar de det franska samhället? Kursspråket är franska och därför bör deltagarna kunna läsa, förstå och tala franska utan alltför stora svårigheter. Vid varje tillfälle ägnas 15–20 minuter åt "Nouvelles en France – De quoi parle-t-on actuellement?" Litteratur: Annie Saumont *Les croissants du dimanche* (Éditions Juillard, Paris, 2008). Nya deltagare är välkomna. Parallellcirkel med samma innehåll som Nr 69.

Tid: Torsdagar udda veckor 26/9–5/12
kl. 9.15–10.45. 12 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Arken.

Avgift: 300 kr.

Nr 69. Franska noveller på franska B2 och uppåt, Grupp 2

Parallellcirkel med samma innehåll och cirkelledare som Nr 68.

Tid: Torsdagar udda veckor 26/9–5/12
kl. 15.00–16.30. 12 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Arken.

Avgift: 300 kr.

Nr 70. Franska C1

Yaga Sosnowska, f.d. lärare i franska vid Folkuniversitetet, tfn 070-822 93 89.

Vi diskuterar vardagliga erfarenheter, aktuella händelser, böcker vi läst och filmer vi sett. Vi läser tillsammans en bok eller några kapitel från flera böcker. Vi ser franska filmer med fransk text.

Tid: Varje onsdag 18/9–4/12
kl. 10.45–12.15. 24 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Arken (dock Missionskyrkan, Insikten 18/9, 4/12 samt Sensus, Västra Ågatan 16 den 23/10).

Avgift: 600 kr.

Nr 71. Grekiska 7:e terminen

Ingrid Nordberg, fil.lic., f.d. universitetslärare, tfn 070-296 75 33.

Denna termin kommer vi att studera delar av Lysias försvarstal för en man som dräpt sin hustrus älskare, Platons förklaring varför Sokrates var så illa omtyckt och Arrianos berättelse om vad som hände när Alexander mötte mystiska indier. Vi ska vidare ut på äventyr med Odysseus, låta Epiktetos råda oss hur vi ska leva våra liv och få lära oss den antika läkarens av Hippokrates.

Tid: Varje måndag 16/9–9/12 (ej 18/11)
kl. 14.00–15.30. 24 timmar.

Lokal: Sensus, Västra Ågatan 16.

Avgift: 600 kr.

Nr 72. Italienska A1 nybörjare

Lisa Hagelin, fil.dr i latin, forskare vid Centrum för genusvetenskap, Uppsala universitet, tfn 018-55 00 98, 070-492 21 26.

Nybörjarcirkel (första terminen). Målet är att deltagarna ska lära sig grunderna i det italienska språket, få ett basordförråd och att grundlägga ett gott uttal. Vi går igenom uttal och basgrammatik, lär oss vardagsfraser, läser enkla texter och skriver några rader på italienska. Vi gör även nedslag i den italienska historien och kulturen. Läromedlet är *Prego 1*.

Tid: Varje fredag 27/9–13/12
kl. 13.00–14.30. 24 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Utsikten.

Avgift: 600 kr.

Nr 73. Italienska A1

Valentina Ciampi, fil.mag., lärare i italienska, tfn 076-097 54 28, valentinaciampi@gmail.com.

Tredje terminen. Hur kan man beställa på kafé eller shoppa i Italien? Hur talar man om tid och datum på italienska? Skillnaderna mellan Italien och Sverige handlar inte bara om språk. Därför ska vi arbeta med grammatik, ordförråd och uttal – med fokus på vardagsspråket – samtidigt som vi refererar till Italiens kultur och samhälle. Vi kommer att öva på att tala i olika situationer samt använda autentiska video- och ljudinspelningar. Vi fortsätter att arbeta med *Prego 1*.

Tid: Varje fredag 20/9–13/12 (ej 1/11)
kl. 10.15–11.45. 24 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Utsikten.

Avgift: 600 kr.

Nr 74. Italienska A2

Gabriel Scandurra, högstadielärare i italienska, engelska och träslöjd, tfn 072-712 02 32, gabriel_scandurra@hotmail.com.

Vi fortsätter att arbeta med läromedlet *Prego 2*, andra hälften. Vi kommer även att repetera den grammatik vi hittills arbetat med och tempusformerna presens, gerundium, perfekt, futurum och konditionalis i form av muntliga och skriftliga övningar. Under denna termin kommer större fokus att läggas på det muntliga i form av gruppövningar.

Tid: Varje onsdag 11/9–4/12 (ej 30/10)
kl. 16.45–18.15. 24 timmar.

Lokal: Sensus, Västra Ågatan 16.

Avgift: 600 kr.

Nr 75. Italienska A2, Grupp 1

Valentina Ciampi, fil.mag., lärare i italienska, tfn 076-097 54 28, valentinaciampi@gmail.com.

Hur talar man om händelser i det förflutna? Kan man verkligen kommunicera med gester på italienska? Skillnaderna mellan Italien och Sverige handlar inte bara om språk. Därför ska vi arbeta med grammatik, ordförråd och uttal – med fokus på vardagsspråket – samtidigt som vi refererar till den italienska kulturen och det italienska samhället. Vi kommer att öva på att tala i olika situationer samt använda autentiska video- och ljudinspelningar. Vi fortsätter att arbeta med *Prego 2*. Parallellcirkel med samma innehåll som Nr 76.

Tid: Varje måndag 16/9–9/12 (ej 28/10)
kl. 9.00–10.30. 24 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Utsikten.

Avgift: 600 kr.

Nr 76. Italienska A2, Grupp 2

Parallellcirkel med samma innehåll och cirkelledare som Nr 75.

Tid: Varje måndag 16/9–9/12 (ej 28/10)
kl. 10.45–12.15. 24 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Utsikten.

Avgift: 600 kr.

Nr 77. Italiensk konversation A2–B1, Grupp 1

Katarina Hellgren-Dahl, fil.kand., språklärare och sångerska, tfn 070-817 45 39, info@katarinahellgren.se.

Lätt italiensk konversation. Vi går igenom vardagssituationer med målet att kunna handla, beställa, boka, resa, presentera sig och klara enklare konversationer i Italien. Parallellcirkel med samma innehåll som Nr 78.

Tid: Varje tisdag 1/10–17/12 (ej 29/10)
kl. 11.00–12.30. 22 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Utsikten.

Avgift: 600 kr.

Nr 78. Italiensk konversation A2–B1, Grupp 2

Parallellcirkel med samma innehåll och cirkelledare som Nr 77.

Tid: Varje tisdag 1/10–17/12 (ej 29/10, 12/11) samt onsdag 13/11 kl. 13.30–15.00. 22 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Utsikten udda veckor, Missionskyrkan, Arken jämna veckor.

Avgift: 600 kr.

Nr 79. Italiensk konversation B1

Valentina Ciampi, fil.mag., lärare i italienska, tfn 076-097 54 28, valentinaciampi@gmail.com.

Vad vill det säga att lära sig ett språk? Att studera grammatik och ordförråd, förvisso, men är det allt? Vi kommer att öva den kommunikativa förmågan genom att tala med varandra med stöd av olika gruppaktiviteter. Vi ska utveckla förmågan till muntlig produktion och interaktion men även den lexikala och kulturella kompetensen. Genom att göra det kommer vi att skaffa oss spännande insikter om Italien och det italienska språket. Vi kommer att tala om händelser i det förflutna, beskriva olika situationer, uttrycka åsikter och ge oss i kast med riktiga små konversationer.

Tid: Varje tisdag 17/9–10/12 (ej 29/10)
kl. 9.00–10.30. 24 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Arken (dock Sensus, Västra Ågatan 16 den 17/9, 22/10, 3/12).

Avgift: 600 kr.

Nr 80. Italienska B1

Gabriel Scandurra, högstadielärare i italienska, engelska och träslöjd, tfn 072-712 02 32, gabriel_scandurra@hotmail.com.

Vi repeterar de olika tempusformerna och vi kommer att arbeta mycket med det muntliga i form av gruppövningar. Vi kommer även att läsa en italiensk roman, se en italiensk film och arbeta muntligt och skriftligt kring dessa. Vi arbetar en del med artikelläsning på italienska. Roman: Salvatore Mongiardo *Ritorno in Calabria* (2017, www.adlibris.se).

Tid: Varje måndag 9/9–2/12 (ej 28/10)
kl. 15.00–16.30. 24 timmar.

Lokal: Sensus, Västra Ågatan 16.

Avgift: 600 kr.

Nr 81. Italienska B2

Gabriel Scandurra, högstadielärare i italienska, engelska och träslöjd, tfn 072-712 02 32, gabriel_scandurra@hotmail.com.

Vi repeterar kortfattat grammatiken och de former som vi hittills har arbetat med (gerundium, imperfekt, perfekt, futurum, konditionalis, konjunktiv och passato remoto). Vi ser en italiensk film, läser en italiensk roman och arbetar skriftligt och muntligt kring dessa. Vi kommer även att arbeta med textläsning utifrån textbok. Stort fokus läggs på det muntliga. Roman: Salvatore Mongiardo *Ritorno in Calabria* (2017, www.adlibris.se). Textbok: *Caleidoscopio Italiano* (www.amazon.it).

Tid: Varje torsdag 12/9–5/12 (ej 31/10)
kl. 14.30–16.00. 24 timmar.

Lokal: Sensus, Västra Ågatan 16.

Avgift: 600 kr.

Nr 82. Italiensk konversation B2–C1, Grupp 1

Katarina Hellgren-Dahl, fil.kand., språklärare och sångerska, tfn 070-817 45 39, info@katarinahellgren.se.

Konversation och diskussion på italienska. För dig med goda kunskaper i italienska. Vi läser en roman som bestäms vid första kurstillfället. Kursledaren beställer böckerna. Deltagarna får välja ett avsnitt att kommentera varje gång. Parallellcirkel med samma innehåll som Nr 83.

Tid: Varje måndag 30/9–16/12 (ej 28/10)
kl. 12.45–14.15. 22 timmar.

Lokal: Storgatan 11.

Avgift: 600 kr.

Nr 83. Italiensk konversation B2–C1, Grupp 2

Parallellcirkel med samma innehåll och cirkelledare som Nr 82.

Tid: Varje måndag 30/9–16/12 (ej 28/10)
kl. 14.30–16.00. 22 timmar.

Lokal: Storgatan 11.

Avgift: 600 kr.

Nr 84. Italiensk konversation C1

Valentina Ciampi, fil.mag., lärare i italienska, tfn 076-097 54 28, valentinaciampi@gmail.com.

Om vi är trogna oss själva, hur trogna är vi då mot andra? Vi kommer att söka efter svaret på denna och andra frågor bland sidorna i Marco Missierolis nya roman *Fedeltà* (Einaudi 2018). Han är en av kandidaterna till Strega-priset för 2019. "Bered er på att läsa er egen historia" står det i baksidestexten. Cirkeln är riktad till den som vill lära sig nya ord och förbättra sin receptions- och produktionsförmåga med stöd av god litteratur.

Tid: Varje tisdag 17/9–10/12 (ej 29/10)
kl. 10.45–12.15. 24 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Arken (dock Sensus, Västra Ågatan 16 den 17/9, 22/10, 3/12).

Avgift: 600 kr.

Nr 85. Latin 1:a terminen

Kjell Weinius, fil.mag., f.d. gymnasielärare,
tfn 018-55 78 19, 070-562 47 57, kjell.weinius@telia.com.

Nybörjarcirkel. Grundläggande formlära och enkel syntax. Latinets uttal och betoning. Studium av tillrättalagda texter för förståelse av latinets språkliga egenheter. Latinska sentenser och citat. Ords betydelser och etymologi. Latinska lånord i svenska och andra moderna språk. Kort orientering om Roms historia. Innehållsliga kommentarer om det romerska samhället ur olika aspekter i anslutning till textmaterialet. Kurslitteratur: Staffan Edmar *Vivat lingua Latina!*, första avdelningen.

Tid: Varje torsdag 12/9–28/11
kl. 15.00–16.30. 24 timmar.

Lokal: Storgatan 11.

Avgift: 600 kr.

Nr 86. Latin 5:e terminen

Kjell Weinius, fil.mag., f.d. gymnasielärare,
tfn 018-55 78 19, 070-562 47 57, kjell.weinius@telia.com.

Studium av tillrättalagda texter för förståelse av latinets språkliga egenheter samt av enkla originaltexter med fokus på texter om Rom. Fortsatt genomgång av grundläggande formlära och enkel syntax. Ords betydelser och etymologi. Latinska lånord i svenska och andra moderna språk. Innehållsliga kommentarer om det romerska samhället ur olika aspekter i anslutning till textmaterialet. Kurslitteratur: Staffan Edmar *Vivat lingua Latina!*, femte avdelningen samt kopierat material.

Tid: Varje torsdag 12/9–28/11
kl. 13.00–14.30. 24 timmar.

Lokal: Storgatan 11.

Avgift: 600 kr.

Nr 87. Latin 7:e terminen

Kjell Weinius, fil.mag., f.d. gymnasielärare,
tfn 018-55 78 19, 070-562 47 57, kjell.weinius@telia.com.

Studium av dels lätt bearbetade texter, dels originaltexter. Textinnehållet fokuserar på kejsar Augustus samt fabler i antiken och i modernare tider. Repetition av grundläggande formlära och syntax. Kompletterande övningar enligt utdelat material. Fortsatt genomgång av satsförkortningar. Ords betydelser och etymologi. Studium av latinets

långgivande ordstammar och därifrån kommande latinska lånord i svenska och andra moderna språk. Kurslitteratur: Staffan Edmar *Vivat lingua Latina!*, sjunde avdelningen.

Tid: Varje torsdag 12/9–28/11
kl. 11.00–12.30. 24 timmar.

Lokal: Storgatan 11.

Avgift: 600 kr.

Nr 88. Latin 10:e terminen

Monika Ekman, fil.mag., f.d. gymnasielärare,
tfn 018-52 29 98, 070-938 38 62.

Studium av några tillrättalagda men mest autentiska texter. Formlära och ny syntax. Kompletterande övningar enligt utdelat material. Latinska sentenser och citat. Ord-kunskap. Ords betydelser och etymologi. Latin i moderna språk, särskilt svenska och engelska. Samhälle, arkitektur, konst, historia i anslutning till textmaterial. Korta individuella redovisningar med tema romersk samhällskunskap. Kurslitteratur: Staffan Edmar *Vivat lingua latina!* fr.o.m. åttonde avdelningen, andra kompletterande texter, övningar samt dokument om realia. Sjöstrand *Ny latinsk grammatik* rekommenderas. Romersk måltid.

Tid: Varje onsdag 11/9–27/11
kl. 11.00–12.30. 24 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Insikten udda veckor, Missionskyrkan, Utsikten jämna veckor.

Avgift: 600 kr.

Nr 89. Latin 15:e terminen

Monika Ekman, fil.mag., f.d. gymnasielärare,
tfn 018-52 29 98, 070-938 38 62.

Repetition av redan behandlad formlära och syntax. Utökad formlära och syntax. Studium av tillrättalagda texter och autentiska texter, prosa och poesi från klassisk tid, medeltid och tidigmodern tid. Litteraturhistoria. Övningar i grammatik och ordkunskap enligt utdelat material. Latinska sentenser och citat. Latin i moderna språk, särskilt svenska och engelska. Ordbildning. Etymologier. Det romerska samhället, arkitektur, konst, historia, mytologi främst i anslutning till lästa texter. Korta, individuella föredrag. Kurslitteratur: Texter, övningar samt dokument om realia som delas ut under terminens gång. Sjöstrand *Ny latinsk grammatik* rekommenderas, valfritt lexikon.

Tid: Varje torsdag 12/9–28/11
kl. 15.15–16.45. 24 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Insikten.

Avgift: 600 kr.

Nr 90. Latin 23:e terminen

Monika Ekman, fil.mag., f.d. gymnasielärare,
tfn 018-52 29 98, 070-938 38 62.

Översättning med språklig och innehållslig analys av autentiska texter. Terminens tema är Tacitus *Germania*, Vergilius *Eneiden* samt text från medeltid eller tidigmodern tid. Grammatik med tonvikt på syntax. Repetition enligt gruppens önskemål. Översättning till latin. Ordkunskap och ordbildning. Etymologier. Sentenser och citat.

Fördjupning i Roms historia, samhälle, filosofi, konst och arkitektur, mest i anslutning till lästa texter. Individuella presentationer enligt tema som bestäms med gruppen. Kurslitteratur: Utdelat textmaterial med kommentarer, ordlistor och övningar. Sjöstrand *Ny latinsk grammatik*, valfritt lexikon.

Tid: Varje torsdag 12/9–28/11
kl. 9.15–10.45. 24 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Insikten.

Avgift: 600 kr.

Nr 91. Latin 25:e terminen

Monika Ekman, fil.mag., f.d. gymnasielärare,
tfn 018-52 29 98, 070-938 38 62.

Översättning med språklig och innehållslig analys av autentiska texter. Terminens tema är Tacitus *Germania*, Vergilius *Eneiden* samt text från medeltid eller tidigmodern tid. Grammatik med tonvikt på syntax. Repetition enligt gruppens önskemål. Översättning till latin. Ordkunskap och ordbildning. Etymologier. Sentenser och citat. Fördjupning i Roms historia, samhälle, filosofi, konst och arkitektur, mest i anslutning till lästa texter. Individuella presentationer enligt tema som bestäms med gruppen. Romersk måltid. Kurslitteratur: Utdelat textmaterial med kommentarer, ordlistor och övningar. Sjöstrand *Ny latinsk grammatik*, valfritt lexikon.

Tid: Varje torsdag 12/9–28/11
kl. 11.15–12.45. 24 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Insikten.

Avgift: 600 kr.

Nr 92. Latin och grekiska i naturvetenskaperna

Hans Helander, professor em. i latin, Uppsala universitet,
tfn 073-553 78 35, 018-55 00 97, hans.helander@lingfil.uu.se.

För varje disciplin – medicin, farmakologi, biologi, kemi, geologi, astronomi – ges den för ordförrådets framväxt lärdomshistoriska bakgrunden. Stor vikt läggs vid grekiskans roll och grekiska ordelement. Grammatiken är koncentrerad till det för terminologi och nomenklatur väsentliga, d.v.s. efterställda genitiv- och adjektivbestämningar som t.ex. Pinus sylvestris, Platanus hispanica, Musculus latissimus dorsi, Commotio cerebri, Fractura claviculae. Det huvudsakliga läromedlet blir som under de föregående terminerna Helanders kompendium. Detta kommer under hösten att kompletteras med nytt material i form av naturvetenskapliga texter från 15-, 16- och 1700-talen. Inga förkunskaper krävs. Nybörjare är välkomna.

Tid: Tisdagar jämna veckor 17/9–10/12 (ej 12/11)
kl. 13.15–14.45. 12 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Utsikten.

Avgift: 300 kr.

Nr 93. Nordsamiska A2

Lars-Gunnar Larsson, professor em. i finsk-ugriska språk, Uppsala universitet, tfn 073-327 77 99.

Läsning av originaltexter, såväl prosa som poesi. Fortsatt

studium av formläran: konjunktiv, imperativ, adjektivets komparation samt possessivsuffix. Enklare översättningsövningar och elementära övningar i konversation. Kurslitteratur: Cecilia Hedlund & Lars-Gunnar Larsson *Ii dušše duoddaris!* och Johan Turi *Mátkemuitalusat ja iežá muitalusat*. Valda dikter av Paulus Utsi (utdelas av läraren). Lexikon: Mikael Svonni *Davvisámegiela – ruohtagiela, ruotagiela – davvisámegiela sátnegirji*. (Kursböckerna kan köpas via läraren; ordboken kan också laddas ner som app.)

Tid: Varje tisdag 17/9–3/12 kl. 11.00–12.30. 24 timmar.

Lokal: Storgatan 11.

Avgift: 600 kr.

Nr 94. Ryska A2

Sven Jonsson, leg. gymnasielärare i ryska, tyska, engelska, tfn 073-075 15 70, svenjonsson@gmail.com.

Vi fortsätter arbetet från vårterminen med centrala ord och fraser, uttal, grundläggande grammatik och en del realia. Lärobokens dialoger och texter utgör grunden för våra samtalsövningar och skriftliga övningar. Vi bestämmer tillsammans studietakt och arbetssätt. Kurslitteratur: Marja Jegorenkov, m.fl. (*Mozjno*), textbok och övningsbok.

Tid: Varje måndag 9/9–9/12 (ej 23/9, 30/9)
kl. 9.00–10.30. 24 timmar.

Lokal: Storgatan 11.

Avgift: 600 kr.

Nr 95. Ryska B1

Sven Jonsson, leg. gymnasielärare i ryska, tyska, engelska, tfn 073-075 15 70, svenjonsson@gmail.com.

Vi fortsätter med vår nya lärobok *Matrjosjka* med faktatexter, dialogövningar och grammatikövningar. Om gruppen så önskar kan vi lägga in någon text från Erik Fält *Ryska texter*. Vid behov repeterar vi grundläggande grammatiska företeelser för att sedan lära oss nytt. Fördjupade övningar i konversation och skrivande. Deltagarna är välkomna att påverka studietakt och arbetssätt. Kurslitteratur: Maria Engström, Erik Fält *Ryska texter*, Erik Fält *Kort rysk grammatik*.

Tid: Varje måndag 9/9–9/12 (ej 23/9, 30/9)
kl. 10.45–12.15. 24 timmar.

Lokal: Storgatan 11.

Avgift: 600 kr.

Samiska – se Nr 93 Nordsamiska

Nr 96. Spanska A1 2:a terminen

Roberto Alonso de la Torre, gymnasielärare,
tfn 076-555 61 37 (SMS).

Vi fortsätter att lära oss uttal, basordförråd och grundläggande grammatik. Vi arbetar med språkligt enkla men informativa texter och dialoger som vi har som utgångspunkt för muntliga och skriftliga övningar av olika slag. Kurslitteratur: Waldenström, Westerman, Wik-Bretz m.fl. *Caminando 1*, 4. uppl.

Tid: Varje torsdag 5/9–5/12 (ej 24/10, 31/10)
kl. 13.00–14.30. 24 timmar.

Lokal: Folkuniversitetet, Rum A17, Bergsbrunnagatan 1.

Avgift: 600 kr.

Nr 97. Spanska A1 3:e terminen

Roberto Alonso de la Torre, gymnasielärare,
tfn 076-555 61 37 (SMS).

Vi fortsätter att lära oss nödvändigt ordförråd och arbetar vidare med grundläggande grammatik. Vi arbetar med språkligt enkla men informativa texter och dialoger som vi har som utgångspunkt för muntliga och skriftliga övningar av olika slag. Kurslitteratur: Waldenström, Westerman, Wik-Bretz m.fl. *Caminando 1*, 4. uppl.

Tid: Varje tisdag 3/9–3/12 (ej 22/10, 29/10)
kl. 10.00–11.30. 24 timmar.

Lokal: Folkuniversitetet, Rum A17, Bergsbrunnagatan 1.

Avgift: 600 kr.

Nr 98. Spanska A1 4:e terminen

Roberto Alonso de la Torre, gymnasielärare,
tfn 076-555 61 37 (SMS).

Vi fortsätter att lära oss nödvändigt ordförråd och arbetar vidare med grundläggande grammatik. Vi arbetar med språkligt enkla men informativa texter och dialoger som vi har som utgångspunkt för muntliga och skriftliga övningar av olika slag. Kurslitteratur: Waldenström, Westerman, Wik-Bretz m.fl. *Caminando 1*, 4. uppl.

Tid: Varje onsdag 4/9–4/12 (ej 23/10, 30/10)
kl. 10.00–11.30. 24 timmar.

Lokal: Folkuniversitetet, Rum A17, Bergsbrunnagatan 1.

Avgift: 600 kr.

Nr 99. Spanska A1 5:e terminen

Roberto Alonso de la Torre, gymnasielärare,
tfn 076-555 61 37 (SMS).

Vi fortsätter vår inläring av ord och fraser. Vi samtalar om vardagssituationer. Vi arbetar med grammatikgenomgångar samt skriftliga och muntliga övningar. Vi lär oss mer realia om den spansktalande världen. Kurslitteratur: Waldenström, Westerman, Wik-Bretz *Caminando 2*, 4. uppl.

Tid: Varje fredag 6/9–6/12 (ej 25/10, 1/11)
kl. 10.00–11.30. 24 timmar.

Lokal: Folkuniversitetet, Rum A17, Bergsbrunnagatan 1.

Avgift: 600 kr.

Nr 100. Spanska A2, Grupp 1

Roberto Alonso de la Torre, gymnasielärare,
tfn 076-555 61 37 (SMS).

Vi ökar på vårt ordförråd och fortsätter att samtala om vardagssituationer. Vi arbetar med grammatikgenomgångar samt skriftliga och muntliga övningar. Vi lär oss mer om att uttrycka oss i dåtid. Kurslitteratur: Waldenström, Westerman, Wik-Bretz *Caminando 2*, 4. uppl. Parallellcir-

kel med samma innehåll som Nr 101.

Tid: Varje fredag 6/9–6/12 (e, 25/10, 1/11)
kl. 13.00–14.30. 24 timmar.

Lokal: Folkuniversitetet, Rum A17, Bergsbrunnagatan 1.

Avgift: 600 kr.

Nr 101. Spanska A2, Grupp 2

Parallellcirkel med samma innehåll och cirkelledare som Nr 100.

Tid: Varje måndag 2/9–2/12 (ej 21/10, 28/10)
kl. 13.00–14.30. 24 timmar.

Lokal: Folkuniversitetet, Rum A17, Bergsbrunnagatan 1.

Avgift: 600 kr.

Nr 102. Spanska A2

Ingrid Nordberg, fil.lic., f.d. universitetslärare,
tfn 070-296 75 33.

Vi fortsätter att träna och utveckla det spanska språket genom att tala, läsa, höra och skriva språket. Vi arbetar med grammatik – den här terminen börjar vi så smått med den gåtfulla spanska konjunktiven! – och ordkunskap i anslutning till lärobokens texter och annat kompletterande material. Kursbok: Waldenström, Westerman, Wik-Bretz, Gustafsson *Caminando 4* (4:e uppl.) ISBN 978-91-27-44949-7.

Tid: Varje torsdag 19/9–12/12 (ej 21/11)
kl. 9.15–10.45. 24 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Utsikten.

Avgift: 600 kr.

Nr 103. Spanska A2

Ann-Christine Karén, fil.mag., f.d. gymnasielärare,
tfn 073-042 85 59

Fördjupad träning i att tala, läsa, höra och skriva spanska. Samtal och diskussion om texterna och aktuella ämnen, grammatikgenomgångar med praktisk tillämpning. Utökning av ordförrådet genom muntliga och skriftliga övningar, bildbeskrivningar och realia. Läromedel: Gustafsson, Waldenström, Westerman *Caminando 4* (4 uppl.) ISBN 978-91-27-44949-7.

Tid: Varje tisdag 17/9–10/12 (ej 29/10)
kl. 11.15–12.45. 24 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Insikten.

Avgift: 600 kr.

Nr 104. Spanska B1

Ann-Christine Karén, fil.mag., f.d. gymnasielärare,
tfn 073-042 85 59

Fördjupad träning i att tala, läsa, höra, skriva spanska. Samtal om vardagssituationer, utökat ordförråd genom dialoger, bildbeskrivningar, referat, tidningsartiklar, realia. Vi söker information om samhälle och kultur från den spansktalande delen av världen. Läromedel bestäms vid terminsstarten.

Tid: Varje tisdag 17/9–10/12 (ej 29/10)
kl. 9.15–10.45. 24 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Vinkeln.

Avgift: 600 kr.

Nr 105. Spanska B2

Roberto Alonso de la Torre, gymnasielärare,
tfn 076-555 61 37 (SMS).

Praktisk kommunikation genom inläsning av autentiska texter och samtal i olika tempus. Vi talar bara spanska. Den här terminen läser vi och diskuterar *Un viejo que leía novelas de amor* av Luis Sepúlveda.

Tid: Varje tisdag 3/9–3/12 (ej 22/10, 29/10)
kl. 13.00–14.30. 24 timmar.

Lokal: Folkuniversitetet, Rum A17, Bergsbrunnagatan 1.

Avgift: 600 kr.

Nr 106. Spanska C1

Roberto Alonso de la Torre, gymnasielärare,
tfn 076-555 61 37 (SMS).

Träning av alla färdigheter på avancerad nivå samt genomgång vid behov av särskilt svåra grammatiska områden. Vi kommer att läsa autentiska texter och arbeta med kortfilmer. Vi talar bara spanska. Eventuellt arbetsmaterial bestäms i samråd med deltagarna vid första tillfället.

Tid: Varje torsdag 5/9–5/12 (ej 24/10, 31/10)
kl. 10.00–11.30. 24 timmar.

Lokal: Folkuniversitetet, Rum A17, Bergsbrunnagatan 1.

Avgift: 600 kr.

Nr 107. Svenskan i förändring

Siv Strömquist, docent i nordiska språk, författare,
tfn 070-645 07 27.

De/dem eller dom? Var eller vart? Kommer eller kommer att? Frågorna hopar sig när man börjar fundera över trender och tendenser i dagens svenska. Det är sådant vi fortsätter att diskutera i den här cirkeln. Hur ska vi förhålla oss? Vilka regler gäller? Cirkeln kan sägas vara en fortsättning på vårterminens cirkel med samma namn men förutsätter inte att man deltagit i den.

Tid: Varje tisdag 15/10–26/11 (ej 12/11)
kl. 11.00–12.30. 12 timmar.

Lokal: Sensus, Västra Ågatan 16.

Avgift: 300 kr.

Nr 108. Svenska som andra språk, konversation A2–B1

Kristina Bergh, fil. mag., f.d. universitetsadjunkt, tfn
018-30 12 14, 070-243 82 96, kristinabergh6@gmail.com.

En kurs för dig/er som ej har svenska som modersmål, som bott ett tag i Sverige och vill träna och fördjupa dina/era kunskaper i svenska samt träffa andra i liknande situation. Enkla konversationsövningar, träning i att tala, höra, läsa samt uttalsträning. Samtal kring informella och formella texter, om kända ämnen och aktuella händelser

om livet i Sverige där vi samtalar och lär av varandra.

Tid: Onsdagar udda veckor 25/9–4/12
kl. 10.15–11.45. 12 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Vinkeln.

Avgift: 300 kr.

Nr 109. Tyska A1 nybörjare

Hubert Ittner, leg. f.d. gymnasielärare i tyska,
tfn 070-725 22 45, hubertittner@gmail.com.

Nybörjarcirkel (första terminen). Vi lär oss ord och fraser med början kring vår egen person, familj och hemort, vänner och egna intressen. Vi bygger upp ett så stort ordförråd som möjligt samt lär oss fraser med hjälp av dialoger. De tysktalande ländernas historia och kultur behandlas. Kursbok: Hofbauer-Karnland-Vasiliadis *Lieber Deutsch 1* (Almqvist & Wiksell). Texterna och dialogerna i boken utgör grunden för det vi lär oss. Ha gärna med dig boken till första träffen.

Tid: Varje måndag 16/9–9/12 (ej 30/9)
kl. 14.45–16.15. 24 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Utsikten.

Avgift: 600 kr.

Nr 110. Tyska A1

Hubert Ittner, leg. f.d. gymnasielärare i tyska,
tfn 070-725 22 45, hubertittner@gmail.com.

Nybörjare (andra terminen). Vi följer läroboken *Lieber Deutsch 1* där vi slutade i våras. Vi tar upp teman och fraser kring inköp, resor, stads- och restaurangbesök. Under senare delen av cirkeln fortsätter vi med *Lieber Deutsch 2*, som även kommer att ingå nästa termin. Vi bygger ordinläring och fraser huvudsakligen på dialoger och muntlig färdighet och lägger tonvikten på kommunikation. Grammatiska frågor behandlas i anslutning till texter och övningar. Språkligt enkla noveller och andra texter ingår i kursen.

Tid: Varje måndag 16/9–9/12 (ej 30/9)
kl. 12.45–14.15. 24 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Utsikten.

Avgift: 600 kr.

Nr 111. Tyska A2

Ingrid Nordberg, fil.lic., f.d. universitetslärare,
tfn 070-296 75 33.

Vi tränar och utvecklar ordförråd och grammatik genom muntliga och skriftliga övningar i anslutning till valda texter ur böcker och tidningar, varvid även realia om de tyskspråkiga länderna behandlas. Texter väljs i samråd med gruppdeltagarna.

Tid: Varje torsdag 19/9–12/12 (ej 21/11)
kl. 11.00–12.30. 24 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Utsikten.

Avgift: 600 kr.

Nr 112. Aktuelle deutsche Filme

Ulrika Tornberg, docent i pedagogik, läromedelsförfattare och tidigare utbildare och fortbildare av språk-/tysklärare, tfn 070-359 21 62.

Cirkeln vänder sig till de som intresserar sig för tysk film, både äldre och nyare och med både kända och mindre kända regissörer. Filmerna har tyskt tal men har undertexter på alternativt svenska/tyska/engelska/, varför även andra intresserade än de tyskstudierande kan delta i cirkeln. I anslutning till varje filmvisning inbjuds deltagarna att på valfritt språk diskutera vad de sett.

Tid: Varje tisdag 1/10-3/12 (ej 12/11)
kl. 15.15-17.15. 24 timmar.

Lokal: Sensus, Västra Ågatan 16.

Avgift: 600 kr.

Nr 113. Deutsch im Alltag B2

Ulrika Tornberg, docent i pedagogik, läromedelsförfattare och tidigare utbildare och fortbildare av språk-/tysklärare, tfn 070-359 21 62.

Cirkeln vänder sig till de som läste tyska en gång för länge sedan och som nu vill arbeta med språket igen för att kunna läsa och förstå tysk tidningstext och tysk skönlitteratur och för att kunna tala tyska för personliga behov. Även den grammatik som behandlas syftar främst till att stödja deltagarnas förmåga att kommunicera och tar därför avstamp i deltagarnas egna skrivande.

Tid: Varje tisdag 1/10-17/12 (ej 12/11) kl. 13.15-14.45
samt även kl. 15.15-16.45 den 17/12. 24 timmar.

Lokal: Sensus, Västra Ågatan 16.

Avgift: 600 kr.

Nr 114. Deutsch im Alltag B2

Karin Lohe, f.d. gymnasielärare i tyska, tfn 018-21 49 81.

Vi läser och diskuterar i anslutning till texter från olika tider och ämnesområden. Tonvikt på ordförråd och muntlig kommunikation. Grammatik vid behov. Vi läser eventuellt någon roman enligt deltagarnas val och önskemål.

Tid: Varje onsdag 25/9-11/12
kl. 9.00-10.30. 24 timmar.

Lokal: Storgatan 11.

Avgift: 600 kr.

Nr 115. Deutsch für Fortgeschrittene C1-C2, Grupp 1

Karin Lohe, f.d. gymnasielärare i tyska, tfn 018-21 49 81.

Tidningsartiklar och litterära texter bildar underlag för referat och diskussioner. Vi tar även upp aktuella händelser och vardagsupplevelser. Läsning av en till två romaner som väljs i samråd med deltagarna.

Tid: Varje tisdag 24/9-10/12
kl. 9.00-10.30. 24 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Insikten.

Avgift: 600 kr.

Nr 116. Deutsch für Fortgeschrittene C1-C2, Grupp 2

Cirkel med samma inriktning och cirkelledare som Nr 115. Innehåll och textval kan dock skilja sig. Deltagarna har möjlighet att påverka detta. Det talade språket står i centrum.

Tid: Varje onsdag 25/9-11/12
kl. 10.45-12.15. 24 timmar.

Lokal: Storgatan 11.

Avgift: 600 kr.

Övriga arrangemang

Svampexkursion i Nåsten

Med utgångspunkt från parkeringen vid Kung Björns hög gör vi en tur på några timmar in i Nåsten. Under turen plockar vi kända och okända svampar och samlas för att äta egen medhavd matsäck. Därefter har vi en genomgång av svampskörden. Lämplig utrustning är grova kläder, svampkorg och ev. en svampbok.

Ledare: **Roland Moberg**, docent i botanik.

Tid: Fredagen den 27 september kl. 9.30–14.30.

Startplats: Kung Björns hög.
Buss nr 2 stannar i närheten.

Avgift: 200 kr.

Anmälan som till serier och cirklar, se Anmälningsförfarande på näst sista sidan.

Jazzensemble

Jazzensemblen som pågått i sju terminer fortsätter under hösten 2019. För närvarande kan inga nya anmälningar tas emot.

Ansvariga: **Jürgen Linder**, docent i psykiatri, tfn 070-729 26 06, och **Ulf Johansson Werre**, musiker, storbandsledare, universitetslärare, med.dr h.c., Uppsala universitet, tfn 018-30 28 09. Maestro vid samtliga tillfällen är Ulf Johansson Werre.

Tid: Fredagar udda veckor 27/9–6/12 (ej 22/11) samt jämn vecka 29/11 kl. 13.15–14.45.

Lokal: Musicum, Kyrkogårdsgatan 4.

Avgift: 1 500 kr.

Torsdagssalong

Georg Riedel – jazzbasisten som barnvisetonsättare

Gunnel Fagius, musikdirektör och musikvetare, berättar om Riedels barnvisekomponerande, om hans intresse för texter som tar barns upplevelser och tankar på allvar, allt fångat i kluriga melodier och rika harmoniska ackompanjeringar. En barnkör från Uppsala musikklasser sjunger Riedelmelodier.

Ansvariga: **Ingrid Åberg** och **Gunilla Öbrink**.

Tid: Torsdag 19 september kl. 19.00.

Lokal: Storgatan 11.

Avgift: 150 kr. Förfriskningar ingår.

Anmälan till sekretariatet enbart per telefon, tfn 018-24 35 01. Första anmälningsdag tisdagen den 10 september från kl. 8.00 (telefonsvarare).

Foto Maria Wold-Troell

Resor och studiebesök hösten 2019

Här presenteras ett kalendarium samt beskrivningar av de resor och studiebesök som är färdigplanerade vid pressläggningen av Programbladet för hösten 2019.

Utöver nedanstående spikade program planeras en resa till **Ramhälls gruva och Alunda järngjuteri med lunch på Gimo herrgård** i månadskiftet september-oktober. Resan kommer att presenteras på USU:s webbplats. Ta gärna för vana att gå in på webbplatsen – det kan komma fler teater- eller konsertbesök under hösten.

All information om resor och studiebesök finns och uppdateras löpande på webbplatsen. Där läggs också ändringar och nya resor ut.

Anmälan

Anmälan till resor och studiebesök kan endast göras på telefon 018-24 35 01. Första anmälningsdagen kan du anmäla dig via telefonsvararen från kl. 08.00. **OBS tiden!** Du kan anmäla högst två (2) medlemmar med namn och medlemsnummer. Kansliet har telefontid vardagar kl. 10-12.

Anmälan är bindande, vilket innebär att den som anmäler sig måste betala hela avgiften. Vid sjukdom återbetalas

avgiften bara om reserv(er) finns. I så fall återbetalas avgiften minus en administrativ avgift på 75 kr.

Faktura skickas ut med e-post om du inte själv anmäler att du vill ha brev faktura. Resegruppen förutsätter att den som uppger e-postadress också läser sin e-post. Vid telefonanmälan kan du säga till om brev faktura. Dagen före ett arrangemang skickar vi ut sms-påminnelse med uppgift om tid och plats för avresa.

Observera att alla res- och utflyktsmål inte är handikappanpassade! Kontakta reseansvariga om du är orolig. I många fall kan problemen lösas i samarbete med personal på resmålet.

Resegruppen

Ingegerd Appelgren	070 744 43 33
Jeanette Backman	070 381 98 02
Eva Carlestål	070 826 77 30
Margareta Knutson	073 627 27 02
Anki Mattisson	070 978 15 32
Mia Virving	070 968 76 36

Torsdag 26 september

"British så in i Norden" – utställning på Nordiska museet i Stockholm

Ständigt denna drottning Victoria. Det var hon som gav oss vita brudklänningar, det var hennes idé att klä små gossar i sjömanskostym, det var hon som gjorde skotskruktigt till ett trendigt mönster långt bortom kiltar, klaner och plädar. Hon var, kort sagt, en av sin tids största modeikoner. Detta kan man inhämta på Nordiska museets utställning "British så in i Norden".

Cardigan, jumper och trenchcoat. Skotskruktigt och Doc Martenskängor. Pyjamas och en kopp te, öl efter fotbollsmatchen, tennis på tisdagar och skogspromenader i regnjacka och gummistövlar. Delar av vardagen så vanliga att vi kanske inte tänker på varifrån de kommer? Norden är en del av en globaliserad värld. Under århundraden av handelskontakter har Norden påverkats av omgivande länder. Den här utställningen handlar om nordiskt mode och nordisk livsstil med influenser från Storbritannien. En berättelse som sträcker sig från medeltiden till idag genom tyger, mönster, kläder och företeelser som formats till en del av vardagen i Norden. Det äldsta föremålet är ett broderat bräm till en korkåpa från 1300-talet, de yngsta är modeplagg från förra året. Redan på 1700-talet var engelskt ylle i klara färger eftertraktat i Norden, inte minst bland allmogen. Det är brittiskt – på nordiska! Det är på det hela taget en allmänbildande och trivsamt utställning som Nordiska museet bjuder på.

Tider: Kl. 09.30 avfärd från S:t Eriks torg. Kl. 11.00

Guidad visning på museet, därefter lunch i Nordiska museets matsal och sedan tid för egna strövtåg på museet. Åter i Uppsala ca kl. 16.

Pris: 550 kr

Ansvariga: Ingegerd Appelgren och Jeanette Backman

Första anmälningsdag: 2 september

Söndag 13 oktober

Tolvskillingsoperan

Folkoperan och Stockholms stadsteater

Tolvskillingsoperan som ges under hösten på Folkoperan i Stockholm är en samproduktion mellan Folkoperan och Kulturhuset Stadsteatern. Tolvskillingsoperan (tyska Die Dreigroschenoper) av Bertolt Brecht och Kurt Weill tillhör musikteaterrepertoarens mest populära och spelade verk. Verket ges i en nyöversättning av Magnus Lindman. Regisserar gör Folkoperans konstnärliga ledare Mellika Melouani Melani och för den musikaliska ledningen står Jonas Nydesjö.

Operan hade premiär i Berlin 1928 och blev en omedelbar succé. Ett år senare var den översatt till svenska och gavs först i Helsingfors och strax därefter i Stockholm.

Handlingen utspelar sig i Soho. De två mest kända och spelade sångerna/ariorna ur operan är Mackie Kniven (Mack the Knife) och Sjörovar-Jennys visa, sånger som vi hört i många versioner (Frank Sinatra, Ella Fitzgerald, Helen Sjöholm m.fl.).

Tider: Avresa från S:t Eriks torg kl. 14.30 och åter i Uppsala ca kl. 19.00.

Pris: 550 kr

Ansvariga: Anki Mattisson och Eva Carlestål

Första anmälningsdag: 13 september

Lördag 9 november

Häxorna i Eastwick på Cirkus i Stockholm

Rigoletto är en av Verdis mörkaste och mest dramatiska. Denna komiska och storslagna musikal är ett kraftfullt äventyr fylld av mystik, humor och intriger, långt bortom din vildaste fantasi. Häxorna i Eastwick produceras i samarbete med en av världens största musikproducenter Cameron Mackintosh.

Peter Jöback ser vi i rollen som den förmögna och fullständigt oemotståndliga Darry Van Horne. Han dyker upp när tre väninnor, uttråkade av sina trista småstadsliv och berusade av lite för starka martinis, fördriver tiden med att drömma om den perfekta mannen. Det är kvinnor som på olika sätt är missnöjda med män men som också är väldigt olyckliga utan dem. Vad kvinnorna inte vet är att de leker med elden. Är det verkligen en slump att Darryl dyker upp som ett blixtnedslag i den lilla pittoreska staden och är han i själva verket så underbart charmig och förtju-sande som det från början verkar?

En musikalisk komedi av John Dempsey och Dana P Rewe.

Tider: Avresa från S:t Eriks torg kl. 13.00, föreställningen börjar kl. 15.00.

Smörgås och kall dryck i bussen på återresan ingår.

Pris: 1 325 kr

Ansvariga: Margareta Knutson och Mia Virving

Första anmälningsdagen: 8 oktober

Torsdag 21 november

Prerafaeliterna på Waldemarsudde

Waldemarsudde visar under hösten verk av den betydande brittiske konstnären Edward Burne-Jones (1833–1898), vilket också blir den första monografiska utställningen med den prerafaelitiska konstnären i Skandinavien. (Beteckningen prerafaelit används om målare som försökte att arbeta i samma anda som de italienska 1400-talsmålarna före Rafael och ordet används särskilt om en brittisk konstnärsgrupp, grundad 1848.)

Utställningen har sitt ursprung i en utställning i brittiska Tate (vintern 2018) och omfattar ca 50 verk av den sena prerafaeliten Edward Burne-Jones. Den nyproducerade utställningen kommer också att beröra Edward Burne-Jones inverkan på skandinavisk konst och design. Prins Eugen träffade Burne-Jones i London våren 1896, vilket på ett intressant sätt förankrar utställningen på Prins Eugens Waldemarsudde.

Utrikes resor vårterminen 2020

Närmare information kommer i nästa Medlemsblad och på webbplatsen.

23 april 2020

Holland med Amsterdam och blomstertåget

(med Reseskaparna)

Ansvarig: Ingegerd Appelgren

Burne-Jones var en av nyckelpersonerna i brittisk konst under senare hälften av 1800-talet och en pionjär för europeisk symbolism. Han var också en framträdande medlem av Arts & Crafts-rörelsen tillsammans med William Morris och en föregångare till modern design.

Lunch på Lilla Hasselbacken ingår.

Tider: Avresa från S:t Eriks torg kl. 9.30 och åter i Uppsala ca 15.30.

Pris: 700 kr

Ansvariga: Anki Mattisson och Eva Carlestål

Första anmälningsdag: 21 oktober

Torsdag 5 december

Carl Fredrik Reuterswärd och Atsuko Tanaka, Moderna Museet

Carl Fredrik Reuterswärds (1934–2016) utställning Alias: CFR presenterar två sidor av hans mycket långa och mångfacetterade konstnärskap; dels den omfattande och svärfångade poetiska installationen Kilroy där besökaren möts av både objekt, laser och skissmaterial med anknytning till verket och dels en serie storskaliga expressiva teckningar, som konstnären gjorde efter sin stroke 1989, som tvingade honom att växla arbetshand från höger till vänster. I dessa teckningar framträder gåtfulla och drömlika mytologiska gestalter och akrobatiska övningar.

Atsuko Tanaka (1932–2005) var medlem av den Osaka-baserade Gutaigruppen. I efterkrigstidens Japan ville gruppen bryta med den akademiska konsten och skapa en ny konst för en ny tid. Deras verk präglades av lekfullhet och experimentell, gränsöverskridande konst. Utställningen visar abstrakta målningar där nätverk av cirklar och linjer repeteras i invecklade scheman. Samma rörelser upprepas i filmdokumentationen av Round on Sand, där Tanaka tecknar cirklar i sanden till dess att vågorna sköljer över och arbetet börjas på nytt.

Efter visningen ges egen tid att se på övriga utställningar samt besöka någon av muséets matserveringar.

Tider: Avfärd från S:t Eriks torg kl. 09.30 och åter Uppsala ca kl. 15.30.

Pris: 275 kr

Ansvariga: Eva Carlestål och Anki Mattisson

Första anmälningsdag: 5 november

25 april 2020

Dramatiska Korsika och Gästvänliga Sardinien

(med Reseskaparna)

Ansvarig: Anki Mattisson

Anmälan till serier och cirklar

Du måste vara medlem i Uppsala Senioruniversitet för att delta i våra aktiviteter. Detta gäller även Tisdagsföreläsningarna där giltigt medlemskort ska visas. Medlemsavgiften måste vara betald och registrerad för att du ska kunna anmäla dig till serier och cirklar. Du kan själv kontrollera om den är betald på vår webbplats www.usu.se på Mina sidor - Medlemskap, och på appens flik Medlemskort. Medlemsavgiften betalas aldrig tillbaka.

Avgifter

Se respektive serie eller cirkel. Kostnader för kursmaterial kan tillkomma.

Tisdagsföreläsningarna fordrar medlemskap, men ingen anmälan eller avgift. Medlemskort, även ledsagares, ska uppvisas.

Anmälningsförfarande

Du anmäler dig till föreläsningsserier och studiecirklar antingen via vår webbplats, www.usu.se under Anmälan, eller genom att skicka in anmälningsblanketten nedan (eller brev med motsvarande uppgifter). Anmälan via telefon eller e-post tas inte emot. Anmälan kan EJ göras till serieansvarig eller cirkelledare. **Anmälan är bindande.**

Turordning följer anmälningsstidpunkt. Systemet öppnas för anmälningar **torsdag 22 augusti**. Anmälan via webbplatsen rekommenderas. Fram till kl. 10.00 hamnar man i en grupp med köande när man försöker anmäla sig. Kl. 10.00 får de i gruppen ett slumpat könummer. När man anmält sig kan man anmäla ytterligare en medlem på samma könummer. Går man in senare än kl. 10 hamnar man sist i kön. Anmälningar via blankett börjar registreras av sekretariatet när systemet öppnat. Blankettanmälan ger alltså inte förtur.

Förnyad anmälan varje termin krävs för alla serier/cirklar. Detta gäller ej dem som följt språkcirklar vilka fortsätter på högst nivå A2 och som betalat för fortsatt deltagande senast 12/8 2019.

Betalning

Avgiften betalas efter anmälan, antingen med de betalningsuppgifter som kommer upp på webbplatsen, eller mot faktura som skickas per e-post eller brev. Avgiften behöver inte betalas före första sammankomsten om fakturans sista betalningsdag ligger senare.

Biljett krävs för deltagande i föreläsningsserie.

Den som laddat ner vår mobilapp Uppsala Senioruniversitet hittar aktuell biljett under Mina anmälningar. Till övriga skickas biljetter ut några dagar före seriestart, per brev eller e-post. Tid och lokal, som kan ha ändrats, anges på varje biljett. Den som inte hunnit få sin biljett går dit ändå och prickas av på lista.

Inga kallelser till cirklar skickas ut.

Meddela alltid cirkelledaren vid förhinder.

Krav på förkunskaper

Se respektive cirkel. Se även Nivåskala för språkstudier.

Lediga platser?

Anmäler man sig till fullbokad aktivitet (röd markering på webbplatsen) erhåller man automatiskt en reservplats, och reservplatsnummer visas på Mina sidor - Mina anmälningar och på appens Mina anmälningar. Har anmälan till fullbokad aktivitet kommit in via blankett sätts medlemmen på reservplats och kontaktas. Om en plats blir ledig kontaktas reserver, i turordning.

Avbokning av serie/cirkel

Man har möjlighet att avanmäla sig senast två dagar efter första sammankomsten. En administrationsavgift på 75 kr tas ut. Byte räknas som avanmälan och ny anmälan (undantaget byte av språknivå).

Ledsagare, hörhjälp

Om medlem med funktionsnedsättning har beviljats ledsagare av kommunen, kan USU utfärda ett gratis ledsagarkort med namnet på medlemmen och eget "medlemsnummer". Medlem med hörselnedsättning kan beställa skrivtolk hos Region Uppsalas tolkcentral. Ledsagare och skrivtolk betalar ingen avgift för serier och cirklar men måste anmälas för att beredas plats.

Ändringar i programmet

Ändringar som eventuellt sker sedan katalogen tryckts anges på USU:s webbplats, www.usu.se, i vår app Uppsala Senioruniversitet och meddelas berörda deltagare. Programmet på webbplatsen, under PROGRAM, uppdateras kontinuerligt.

Aktuell information hittar du på:

www.usu.se

ANMÄLAN TILL SERIER OCH CIRKLAR om du inte kan anmäla på www.usu.se

Medlemsnr: Personnr*:.....Tel:.....

Namn:

Adress:

*Personnummer krävs för deltagande i cirkel. Har du inte meddelat det tidigare så notera det här.

Seriens eller cirkelns nummer och titel

Nr Titel

Vill du delta i fler? Skriv på baksidan.

Sänds till Uppsala Senioruniversitet, Bergsbrunnagatan 1, 753 23 Uppsala

Hur anmäler man sig? Se sid 30 i programmet.

RESOR OCH STUDIEBESÖK HÖSTEN 2019

KALENDARIVM

- 23 augusti Confidencen och Operaföreställning
- 24 augusti Opera på Skäret: Trollflöjten
- 1 september Fogelstad och Julita
- 26 september Nordiska museet: "British så in i Norden"
- 13 oktober Folkoperan/Stadsteatern: Tolvskillingsoperan
- 9 november Cirkus: Häxorna i Eastwick
- 21 november Waldemarsudde: Prerafaeliterna
- 5 december Moderna museet: Carl Fredrik Reuterswärd och
Atsuko Tanaka

Läs mer om resor och studiebesök på sidorna 28–29!

Aktuell information hittar du på: www.usu.se
